

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY RODZINIE
W SUWAŁKACH ZA ROK 2017
ORAZ PRZEDSTAWIENIE
POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY
SPOŁECZNEJ I PIECZY
ZASTĘPCZEJ
NA ROK 2018**

Suwałki, 15 lutego 2018 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W SUWAŁKACH ZA 2017 ROK

Zakres odpowiedzialności i działania Ośrodka wynika z przepisów ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o zasiłku dla opiekuna, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy – Prawo energetyczne, ustawy – Prawo o ruchu drogowym, ustawy o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” i innych ustaw.

Jako bezpośredni realizator pomocy społecznej w Mieście Suwałki według stanu na 31 grudnia 2017 r. Ośrodek zatrudniał 183 osoby, w tym:

- 1) 72 osoby finansowane w ramach dotacji celowej Wojewody Podlaskiego,
- 2) 111 osób finansowanych z budżetu samorządowego.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w okresie sprawozdawczym realizował głównie zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także wyżej wymienionych ustaw, w szczególności:

1. Należące do właściwości powiatu poprzez:
 - 1) pełnienie funkcji organizatora pieczy zastępczej;
 - 2) wspieranie rodzin zastępczych opieką koordynatora;
 - 3) kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych;
 - 4) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w pieczy zastępczej;
 - 5) pomoc pieniężną z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych oraz przysługujących dodatków;
 - 6) pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej;
 - 7) prowadzenie mieszkań chronionych;
 - 8) wypłatę wynagrodzeń zawodowym rodzinom zastępczym oraz kosztów utrzymania mieszkań;
 - 9) umieszczanie w Domu Pomocy Społecznej „Kalina”;
 - 10) rehabilitację społeczną (środki PFRON).
2. Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:
 - 1) obsługa Powiatowego Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności;
 - 2) wypłata świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka.
3. Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych:
 - 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze;

- 2) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - 3) świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne;
 - 4) fundusz alimentacyjny oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
 - 5) zasiłek dla opiekuna;
 - 6) ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych;
 - 7) świadczenia wychowawcze;
 - 8) wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” - jednorazowe świadczenia.
4. Z zakresu zadań własnych gminy:
- 1) zasiłki stałe;
 - 2) zasiłki i pomoc w naturze;
 - 3) gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży - realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
 - 4) usługi opiekuńcze;
 - 5) schronienie (opłata za pobyt w schroniskach dla bezdomnych);
 - 6) sprawienie pogrzebu;
 - 7) pomoc instytucjonalna;
 - 8) wsparcie rodzin pomocą asystenta;
 - 9) pomoc z zakresu interwencji kryzysowej (hostel);
 - 10) przewóz osób niepełnosprawnych;
 - 11) kierowanie do Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” i ustalanie odpłatności za pobyt.
5. Inne działania Ośrodka:
- 1) składki na ubezpieczenie zdrowotne uprawnionych świadczeniobiorców;
 - 2) realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”
 - 3) realizacja programu „Aktywny Samorząd”;
 - 4) realizacja Programu Aktywizacji i Integracji (PAI);
 - 5) ustalanie uprawnień i wypłata dodatków energetycznych;
 - 6) ustalanie uprawnień i wypłata dodatków mieszkaniowych;
 - 7) udział w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
 - 8) organizacja prac społecznie - użytecznych;
 - 9) pomoc dla kombatantów;
 - 10) partnerstwo w Projekcie „Miasto Zdrowia”;
 - 11) udział w Programie „Nie bądźmy obojętni”;
 - 12) akcje społeczne.
6. Pozostała działalność związana z merytoryczną obsługą zadań oraz utrzymaniem infrastruktury MOPR - rozdział 85219 Ośrodki pomocy społecznej - w 2017 r. wydatkowano 5.625.382,24 zł, w tym 53.779,56 zł z PFRON.

I. POMOC ŚRODOWISKOWA

Świadczenia w ramach pomocy społecznej obejmują realizację zadań zleconych gminom zadań własnych gminy/ powiatu oraz zadań objętych programami rządowymi.

Adresatami działań pomocy społecznej są osoby i rodziny z grup szczególnego ryzyka. Pomoc społeczna ma nie tylko wspierać rodzinę, ale także reagować na nowe sytuacje, w których się ona znalazła.

Celem pomocy społecznej jest:

- 1) zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- 2) umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca Ośrodka ukierunkowana jest w szczególności na:

- 1) pomoc finansową;
- 2) pomoc rzeczową;
- 3) pomoc instytucjonalną;
- 4) pomoc w formie usług opiekuńczych;
- 5) poradnictwo specjalistyczne;
- 6) pracę socjalną polegającą na aktywizowaniu i wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych i zawodowych z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach zatrudniał 36 pracowników socjalnych do realizacji zadań gminy/powiatu. Statystycznie na jednego pracownika przypada ok.1916 mieszkańców. Miasto podzielone jest na 20 rejonów opiekuńczych.

W 2017 roku do Ośrodka wpłynęło 5.672 wnioski (*spadek o 696*) o udzielenie pomocy w formie zasiłków stałych, gorących posiłków, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych, umieszczenie w domu pomocy społecznej, skierowanie do ośrodków wsparcia oraz pomocy usamodzielnianym wychowankom placówek resocjalizacyjnych.

Bezpośrednio świadczeniami pomocy objęto 1.866 (*spadek o 341*) środowisk rodzinnych liczących 3.971 osób (*spadek o 1125*). W 406 przypadkach (*wzrost o 28 środowisk*) były to środowiska wymagające interwencji socjalnej, które po raz pierwszy zwróciły się o wsparcie z pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni, załatwiając sprawy podopiecznych w środowisku, przeprowadzili 6662 rodzinnych wywiadów środowiskowych (*spadek o 547*) oraz 159 postępowań w trybie k.p.a. w celu:

- ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej,
- ustalenia uprawnień do specjalnych zasiłków opiekuńczych,
- weryfikacji specjalnych zasiłków opiekuńczych, świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna oraz świadczeń rodzinnych,
- ustalenia możliwości pomocowych oraz opłat za świadczenia i pobyt w instytucjonalnych formach pomocy ze strony najbliższych członków rodziny,
- ustalenia bądź odstąpienia od ustalenia odpłaty za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

- na potrzeby innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Najczęstsze powody udzielania pomocy w latach 2016 -2017 to:

l.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w latach	
		2016	2017
1.	ubóstwo	1.414	1.149
2.	bezrobocie	1.148	743
3.	niepełnosprawność	966	1.062
4.	długotrwała choroba	916	880
5.	bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	595	458
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	135	96
7.	alkoholizm i narkomania	167	176
8.	Bezdomność - liczba osób	157	110
9.	przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna	18	10
10.	trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	54	39
11.	zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	2	2

Znaczącą formą pomocy jest praca socjalna, którą objęto 1.422 środowisk rodzinnych (*wzrost o 201 środowiska*). Praca socjalna kierowana jest przede wszystkim do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym o niskim poziomie wykształcenia, bezrobotnych, z niewydolnością opiekuńczo – wychowawczą i trudności w pełnieniu ról społecznych.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, który zastosowano w odniesieniu do 134 rodzin (*spadek o 85*):

- 1) kontraktów typu „A” – sporządzono 87 w celu rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej, z tego:
 - 14 kontraktów z rodzinami objętymi asystentem rodziny,
 - 21 kontraktów z osobami bezdomnymi kierowanymi do schronisk,
 - 52 w celu poprawy sytuacji życiowej (np. ustalenie stopnia niepełnosprawności, złożenie wniosku o alimenty, uzyskanie świadczeń rodzinnych itp.);
- 2) kontraktów typu „B” – zawarto 47 z osobami będącymi w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U z 2017 r. poz.1065 ze zm.), z tego:
 - 15 kontraktów z osobami skierowanymi do realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego w CIS,
 - 13 z uczestnikami skierowanymi do realizacji Programu Aktywizacji i Integracji,
 - 19 z osobami skierowanymi do wykonywania prac społecznie użytecznych.

Ponadto pomoc w postaci pracy socjalnej mającej na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi polegała, w szczególności na:

- 1) wspieraniu aktywnej integracji i zdolności do pełnienia ról społecznych i zawodowych przy

- wykorzystaniu instrumentów aktywizacji społecznej zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej;
- 2) umożliwianiu dostępu do poradnictwa specjalistycznego, usług, terapii, itp.;
 - 3) pomocy w uzyskiwaniu uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego;
 - 4) poradnictwie w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i sprawach życiowych, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
 - 5) działaniach na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, w tym systematyczną pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, wsparcie w rozwiązywaniu problemów przemocy, uzależnień itp.;
 - 6) motywowanie do podejmowania działań w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej z zastosowaniem kontraktu socjalnego lub programu wychodzenia z bezdomności;
 - 7) w celu poprawy sytuacji dzieci w rodzinach wytaczano powództwa alimentacyjne oraz kierowano sprawy do organów ścigania o przestępstwa z art. 209 kk.

Realizując zadania związane z pracą socjalną, pracownicy Ośrodka systematycznie współdziałali z innymi jednostkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, sądami, policją, szkołami, organizacjami pozarządowymi, parafiami oraz uczestniczyli w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy.

W wyniku podejmowanych działań w ramach pracy socjalnej 142 rodziny usamodzielniały się (w tym 76 podjęło zatrudnienie, 17 wyemigrowało, 49 uzyskały świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego).

W 2017 r. zadania z zakresu pomocy społecznej Ośrodek realizował poprzez:

Zadania zlecone gminy

- 1) **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, którymi objęto 38 osób (*spadek o 1*) z zaburzeniami psychicznymi, a koszt usług świadczonych przez 9 opiekunek specjalistycznych wyniósł 306.493,95 zł (*rozdział 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze*);
- 2) w trybie decyzji administracyjnej nadano 101 osobom (*spadek o 5*) **uprawnienia do świadczeń z opieki zdrowotnej** finansowanych ze środków publicznych – wydatkowano kwotę 7.865 zł (*rozdział 85195*);
- 3) prowadzenie i utrzymanie **Środowiskowego Domu Samopomocy** - od grudnia 2005 r. funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Ośrodka Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi. Zadaniem Domu jest zapewnienie oparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem rozumianą jako przywracanie możliwości pełnienia ról społecznych. Od lipca 2006 r. zwiększono liczbę uczestników do 35. W 2017 r. z usług domu skorzystały 52 osoby (w tym 1 całkowicie niezdolna do samodzielnej egzystencji). Zajęcia z uczestnikami prowadzono w 7 pracowniach terapeutycznych: muzycznej, techniczno - plastycznej, terapii ruchowej, komputerowej, życia codziennego, rękodzieła i ceramicznej. Prowadzono poradnictwo psychologiczne, obejmujące ocenę stanu psychicznego, terapię indywidualną i grupową, treningi zachowań, psychoedukację rodzin oraz świadczone prace socjalną. Zapewniana była także opieka pielęgniarstwa obejmująca pierwszą pomoc przedlekarską, edukację zdrowotną, współpracę z lekarzami i rodzinami

uczestników, zabiegi higieniczno-medyczne i fizykalne. Uczestnikom zapewniano pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia. Zajęcia dydaktyczne i reedukacyjne prowadzone były przez pedagoga. Niesamodzielnym uczestnikom świadczone usługi opiekuńcze m.in. karmienie, pojenie, czynności higieniczno-sanitarne, itp. Wszystkie podejmowane działania miały na celu uruchomienie procesu zmian, poprawę stanu psychicznego i fizycznego, poprawę funkcjonowania w codziennym życiu, jak również nabywanie umiejętności radzenia sobie z chorobą. U wszystkich uczestników nastąpiła poprawa funkcjonowania społecznego i zaradności życiowej. Zespół wspierająco - aktywizujący odbył 13 posiedzeń, na których opracowywano, oceniano i modyfikowano indywidualne plany działań.

Integracja społeczna ze środowiskiem lokalnym odbywała się poprzez organizację wielu cyklicznych spotkań okolicznościowych m.in.:

- obchodów XV Podlaskich Dni Rodziny. W zorganizowanym festynie rodzinnym uczestniczyło ponad 220 osób chorych, niepełnosprawnych, a także członków ich rodzin,
- zorganizowano II Przegląd Pieśni Religijnych „Królowej Anielskiej Śpiewajmy...”, w kościele p.w. Błogosławionej Anieli Salawy w Suwałkach. W przeglądzie wzięli udział uczestnicy 11 ośrodków wsparcia,
- odbył się X Regionalny Bal Andrzejkowy Osób Niepełnosprawnych „Czary mary – zmieniamy świat na weselszy” o charakterze ponadregionalnym z udziałem uczestników innych ośrodków, ich rodzin i najbliższych z Województwa Podlaskiego i Warmińsko-Mazurskiego, a także władz miasta i lokalnych organizacji. W balu uczestniczyły 533 osoby z 21 ośrodków.

Wykonano odrębne przyłącze gazowe i kotłownię w ramach pozyskanych środków od wojewody.

Łącznie wydatkowano kwotę **581.849,03 zł** z dotacji wojewody (*rozdział 85203 – ośrodki wsparcia*), z tego:

- na bieżącą działalność - 536.354,40 zł (*wzrost o 3.861,34 zł*),
- wydatki inwestycyjne – 45.494,63 zł.

Reasumując, na realizację zadań zleconych z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano łącznie w 2017 roku kwotę **896.207,98 zł**, w tym na:

- 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze – 306.493,95 zł (*spadek o 2.244,79 zł*);
- 2) koszty wydania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 7.865 zł;
- 3) prowadzenie i utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy – 581.849,03 zł.

Zadania własne gminy - świadczenia obligatoryjne

1. **Zasilki stałe** – przyznano 491 osobom (*spadek o 27 osób*) – 4.890 świadczeń na kwotę 2.330.372,48 zł (*spadek o 59.627,52 zł - rozdział 85216*).
2. **Zasilki okresowe** - przyznano 520 rodzinom (*spadek o 198*) – 2.474 świadczeń na kwotę 789.455,52 zł, (*spadek o 192.690,97 zł*), z tego dofinansowanie do zadań własnych gminy z budżetu wojewody stanowiło kwotę 784.000 zł), w tym:
 - 1) 315 rodzinom - z powodu bezrobocia – 604.836,52 zł;

- 2) 73 rodzinom - z powodu długotrwałej choroby – 53.401 zł;
 - 3) 70 rodzinom - z powodu niepełnosprawności – 76.781 zł;
 - 4) 62 rodzinom – z innych powodów – 54.437 zł.
3. W ramach **Programu wspierania finansowego gmin „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”** – pomoc realizowano w postaci: gorących posiłków dla uczniów i dzieci przedszkolnych, zasiłków na zakup żywności lub pomocy rzeczowej, posiłków wydawanych w 7 punktach miasta, dowóz do miejsc zamieszkania osób niepełnosprawnych, starszych i chorych. Udzielono jej **2.215 osobom** (*spadek o 944*) na kwotę **1.700.000 zł**, (*rozdział 85230*) z tego:
- z budżetu wojewody - 1.360.000 zł (*wzrost o 24.000 zł*),
 - z budżetu samorządowego – 340.000 zł (*wzrost o 6.000 zł - rozdział 85295*).

Udzielona pomoc obejmuje następujące formy:

- 1) **gorące posiłki** - przyznano 1.255 osobom (*spadek o 423*) na kwotę 695.750,88 zł, w tym:
 - a) 284 dzieciom w wieku przedszkolnym na kwotę 82.419,20 zł,
 - b) 646 uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej na kwotę 344.811,38 zł,
 - c) 197 osobom dorosłym chorym, niepełnosprawnym na kwotę 250.587,60 zł,
 - d) 128 uczniów objętym dożywianiem na podstawie decyzji dyrektorów szkół na kwotę 17.932,70 zł;
 - 2) **dowóz posiłków** do 33 osób chorych i niepełnosprawnych, koszt dowozu wyniósł 17.017 zł – 6.545 świadczeń (*wzrost o 337*);
 - 3) **zasiłki celowe** na zakup posiłku lub żywności przyznano 1.505 osobom w rodzinach na kwotę 980.220,25 zł;
 - 4) **świadczenia rzeczowe** - udzielono 8 rodzinom, ich koszt wyniósł 7.011,87 zł.
4. **Pokrywanie kosztów schronienia** za bezdomnych mieszkańców Suwałk przebywających w ośrodkach wsparcia na terenie innych miast i gmin - **80.210,78 zł** (*rozdział 85214*) (21 osób - 3.244 świadczenia). Bezdomność jest zjawiskiem wieloaspektowym obejmującym sferę społeczną, psychiczną i ekonomiczną. W grupie bezdomnych odnotowano 110 osób (*spadek o 47*), w tym 6 kobiet. Zjawisko bezdomności stanowi 5,9 % w odniesieniu do ogólnej liczby środowisk objętych pomocą (1.866 rodzin). W ciągłym zainteresowaniu Ośrodka pozostaje 45 osób bezdomnych. Rozmiar zjawiska jest marginalny niemniej jednak skutki finansowe są dotkliwe i dość skomplikowane organizacyjnie.

Spośród 110 osób bezdomnych, które w 2017 r. zwróciły się o pomoc, 94 osoby (*o 47 mniej*) to mieszkańcy Suwałk.

W wyniku prowadzonej pracy socjalnej w 2017 r. ukierunkowanej na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej, z zastosowaniem m.in. kontraktu socjalnego, indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego uzyskano następujące efekty:

- 1 osobę zmotywowano do udziału w CIS,
- 1 osobę skierowano do środowiskowego domu samopomocy,
- 20 osób zmotywowano do podejmowania prac dorywczych, zwłaszcza w sezonie letnim,
- 4 osoby znalazły stałe zatrudnienie,

- 2 osoby odbyły terapię odwykową stacjonarną,
- 32 osoby złożyły wnioski o przydział lokalu, 1 osoba uzyskała mieszkanie z zasobów komunalnych, a 15 osób zamieszkało w wynajętych lokalach mieszkalnych, bądź powróciły do środowiska rodzinnego,
- 6 bezdomnych umieszczono w domach pomocy społecznej.
- w wyniku podejmowanych czynności w celu uzyskania świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego – 3 otrzymały emeryturę, zaś 4 oczekuje na przyznanie.

Liczba bezdomnych na dzień 31 grudnia 2017 r. zmalała do 89 osób.

Poza schronieniem bezdomni korzystali z różnych dostępnych form pomocy. Na pomoc finansową i w naturze osobom bezdomnym wydatkowano łącznie 450.026,78 zł¹

5. **Sprawienie pogrzebu** – 9 osób oraz 4 pogrzeby 85 dzieci zmarłych przed urodzeniem wydatkowano kwotę 24.372,76 zł (*rozdział 85214*).

6. **Usługami opiekuńczymi** objęto 227 osób (*wzrost o 15*), w tym:

- 1) usługami pielęgnacyjnymi - 108 osób;
- 2) pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego – 119 osób.

Koszt usług opiekuńczych wyniósł 1.999.141,74 zł, (*wzrost o 243.830,20 zł - rozdział 85228*).

7. **Program osłonowy w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2014 – 2020** przyjęto uchwałą nr XLV/487/2014 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 stycznia 2014 r. Adresatami działań są rodziny, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, w szczególności: dzieci, uczniowie i rodziny dysfunkcyjne. Przewiduje on możliwość udzielenia pomocy w formie gorącego posiłku na zasadach częściowej odpłatności. Pomocy w formie gorącego posiłku udzielono 375 osobom (*spadek o 39*) na kwotę **344.380,10 zł** (*wzrost o 52.299,10 zł*) (*rozdział 85214*). Odpłatność z tytułu przyznanych świadczeń wyniosła 101.463,22 zł.

Świadczenia fakultatywne

8. **Zasiłki celowe** na zakup opału, odzieży, obuwia, zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, środków czystości, pokrycie kosztów leczenia – przyznano 902 świadczenia (*spadek o 19*) na kwotę **233.181,60 zł** (*spadek o 36.992,77 zł*), w tym:

- 1) 802 zasiłki celowe na kwotę – 193.565,12 zł;
- 2) 1 zasiłek specjalny w kwocie – 100 zł;
- 3) 97 zasiłków na zasadach zwrotnych - 32.016,48 zł;
- 4) 2 zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 7.500 zł.

Ogółem na realizację zadań własnych gminy z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano kwotę **7.497.114,98 zł** (*spadek o 58.916,60 zł*), z tego:

1) zasiłki stałe	- 2.330.372,48 zł;
2) zasiłki okresowe	- 789.455,52 zł;
3) realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	- 1.700.000,00 zł;
4) schronienie	- 80.210,78 zł;
5) sprawienie pogrzebu	- 24.372,76 zł;

¹ powyższe kwoty ujęte zostały w świadczeniach obowiązkowych i fakultatywnych zadań własnych i zleconych gminy

- 6) koszty usług opiekuńczych - 1.999.141,74 zł;
- 7) realizacja programu osłonowego w zakresie ograniczania skutków - 340.380,10 zł;
niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2014-2020
- 8) zasiłki celowe i pomoc w naturze - 233.181,60 zł.

II. INTERWENCJA KRYZYSOWA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Ośrodek realizował następujące zadania:

1. Poradnictwo specjalistyczne

- 1) **poradnictwo psychologiczne** – indywidualne porady i konsultacje psychologiczne ukierunkowane na analizę i rozwiązania zgłaszanych problemów – pomocą objęto 152 osoby (*spadek o 18*), udzielając 516 porad i konsultacji (*o 21 więcej*), w tym również poza siedzibą Ośrodka;
- 2) **poradnictwo z zakresu prawa i procedur prawnych**, które dotyczyło pomocy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego, postępowania w sprawach cywilnych, prawa karnego osobom uwięzionym w przemoc oraz znajdującym się w trudnych sytuacjach kryzysowych. Z poradnictwa skorzystało 139 osób (*o 11 mniej*). Udzielono 165 porad;
- 3) **poradnictwo socjalne** - dostosowane do istoty problemu i jego nasilenia. Często jest to pierwszy kontakt osób znajdujących się w różnych sytuacjach kryzysowych, poszukujących możliwości uzyskania pomocy. Realizowane jest podczas kontaktów osobistych, telefonicznie lub pocztą elektroniczną: skorzystało 51 osób, którym udzielono 54 porady;
- 4) **poradnictwo z zakresu przeciwdziałania przemocy** polegające na omówieniu realizacji procedury „Niebieskie Karty” uzyskały 34 osoby (*spadek o 5*).

2. Terapia i wsparcie rodzin doświadczających sytuacji kryzysowych

- 1) **terapia interwencyjna**, której celem jest osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania. Poprzedzona diagnozą w ramach poradnictwa, objęto: 5 osób, 29 sesji;
- 2) **grupa wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc** – prowadzona przez psychologów w oparciu o program, którego celem jest pomoc i wsparcie w nabywaniu umiejętności przezwycięzania przemocy w rodzinie. W 2017 r. zrealizowano 2 edycje spotkań grupy wsparcia, z których skorzystało 37 osób;
- 3) **zajęcia profilaktyczne „Przemoc poznaję i reaguję”** – prowadzono w ramach Kampanii „Biała Wstążka” mające na celu wprowadzenie zmian w przekonaniach i promowanie właściwych zachowań dzieci i młodzieży dotyczących sytuacji przemocowych. Zajęcia realizowano w 7 klasach 2 szkół podstawowych nr 5 i nr 9 w okresie od 28 listopada do 10 grudnia 2017 r. Odbity 7 spotkań psychologa z uczniami klas piątych.

3. Zapewnienie bezpiecznego schronienia (interwencyjne przyjęcia również w godzinach popołudniowych i nocnych) - całodobowe schronienie w hostelu zapewniono **6 rodzinom** (*spadek o 7*) liczących 13 osób, w tym 6 dzieci znajdującym się w sytuacjach kryzysowych. Pobyt był okresowy w łącznej liczbie 324 osobodni (*spadek o 120 osobodni*). Pobyt 4 rodzin (*spadek o 5 w porównaniu do poprzedniego roku*) spowodowany był przemocą w rodzinie.

4. Bezpieczeństwo i interwencja w sytuacji zdarzeń traumatycznych o skali masowej – psychologowie Ośrodka, którzy zostali przeszkoleni w zakresie „Interwencji kryzysowej

w praktyce” pełnili dyżury pod telefonem zgodnie z przyjętym harmonogramem.

5. **Realizacja procedury „Niebieskie Karty”** - prowadzono 358 spraw (o 92 więcej), z tego 50 procedur kontynuowano z lat poprzednich. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 posiedzenia poświęcone bieżącej pracy interdyscyplinarnej oraz doskonaleniu metod współpracy, a także opracowaniu Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021. Obsługę administracyjno-biurową Zespołu Interdyscyplinarnego zapewniał Ośrodek. W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2017 powołano 308 grupy robocze, które odbyły 923 spotkania (o 241 więcej). Efektem pracy grup roboczych było:

- 1) skierowanie 60 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 2) w przypadku 44 rodzin wystąpiono do Sądu Rejonowego w Suwałkach III Wydział Rodzinny i Nieletnich z wnioskami o wgląd w sytuację dziecka oraz skontrolowanie władzy rodzicielskiej;
- 3) złożono 4 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Suwałkach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w rodzinie;
- 4) w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielono 136 odpowiedzi na wnioski o udostępnienie danych osobowych (KMP, Sądy).

6. **Powyższe działania uzupełniano Programem Osłonowym „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,** w ramach, projektu „Życie po życiu w przemocy” zrealizowano, m.in.:

- 1) trening umiejętności wychowawczych **„Szkoła dla rodziców”** - zajęcia skierowane do rodziców z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Celem było korygowanie postaw i oddziaływań wychowawczych w stosunku do dzieci. W 30 godzinnym cyklu zajęć uczestniczyło 12 rodziców w okresie od 7 października do 16 grudnia 2017 r.;
- 2) **warsztaty terapeutyczno-rekreacyjne** – skierowane do dzieci z rodzin uwikłanych w problemy przemocy domowej. W wyjazdowych zajęciach uczestniczyło 24 dzieci. Celem warsztatów było stworzenie sytuacji umożliwiających odreagowanie napięć i emocji, wzmocnienie poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, akceptacji, zabawy, uznania i samorealizacji;
- 3) **superwizja grupowa** – członkom grup roboczych umożliwiano dostęp do superwizji. 48 osób bezpośrednio zaangażowanych w pracę z rodzinami uwikłanymi w przemoc miało możliwość zwiększenia swoich kompetencji, skorygować zachowania i zwiększyć efektywność prowadzonej pracy. Zajęcia prowadzono w czterech 12 osobowych grupach. Odbyło 4 sesje obejmujące po 6 godzin z każdą grupą. Łącznie 96 godzin.

Na powyższe zadania z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozyskano kwotę 48.651,42 zł.

7. **Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:**

- 1) zorganizowano 2 edycje **programu edukacyjno-korekcyjnego** skierowanego do sprawców przemocy na terenie Aresztu Śledczego w Suwałkach oraz MOPR. Działaniami

o charakterze naprawczym, ukierunkowanymi na przerwanie przemocy poprzez weryfikację postaw i zmianę zachowań, objęto grupę 26 mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie. Program ukończyło 20 osób. Wydatkowano kwotę **21.961,39 zł** (rozdział 85 205);

- 2) **program psychologiczno-terapeutyczny** nakierowany na niwelowanie negatywnych zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rozwijanie umiejętności i samokontroli oraz konstruktywnego współżycia w społeczeństwie. Uczestniczyło 6 osób. Wydatkowano kwotę **5.069,68 zł** (rozdział 85 205);
- 3) **działania monitorujące sprawców przemocy w rodzinie** – prowadzono monitoring i ewaluację 21 osób, które w poprzednich latach ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne. Badanie skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wskazuje, iż spośród badanych jedna osoba powróciła do zachowań polegających na stosowaniu przemocy.

8. Upowszechnianie wiedzy o zjawisku przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) opracowanie i dystrybucja 1000 szt. informatorów zawierających dane teleadresowe i ofertę pomocy instytucji i organizacji realizujących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy i alkoholizmowi;
- 2) zamieszczenie na stronie internetowej MOPS informacji o przedmiotowej problematyce;
- 3) upowszechnianie wiedzy o dostępnych formach pomocy oraz negatywnych skutkach przemocy w rodzinie poprzez portal społecznościowy facebook.

Na realizację zadania z zakresu interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2017 r. wydatkowano kwotę: **375.478,61 zł, z tego:**

- 299.796,12 zł budżet samorządowy (rozdział 85154),
- 48.651,42 zł budżet państwa środki pozyskane MRPiPS w ramach Programu Oślonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” (rozdział 85205),
- 27.031,07 zł dotacja wojewody (rozdział 85205).

III. POMOC INSTYTUCJONALNA

Obok środowiskowej formy pomocy funkcjonuje tzw. system pomocy instytucjonalnej, realizowany wówczas, kiedy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca bądź niepełna. W takiej sytuacji osoba, bądź rodzina oczekująca pomocy powinna dokonać odpowiedniego wyboru świadczenia w celu poprawy własnego życia. Takim wyborem jest m.in. pobyt w domu pomocy społecznej.

1. Kierowanie do domów pomocy społecznej - zadanie własne gminy

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w dps.

Od 2004 r. decyzje o skierowaniu i decyzję ustalającą opłatę za pobyt wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania. Gmina, z której został skierowany do dps mieszkaniec ponosi opłatę za pobyt.

Osoby kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu. W 2017 wydano 15 skierowań (o 5 więcej niż w roku poprzednim) do następujących typów domów, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku – 7;
- 2) osób przewlekle psychicznie chorych – 8.

W 2017 r. pokrywano koszty pobytu za skierowanych po 1 stycznia 2004 r. mieszkańców Suwałk w następujących Domach:

Lp.	Typ domu - miejscowość	2016 rok			2017 rok		
		liczba		kwota	liczba		kwota
		osoby	Świadczenia		osoby	Świadczenia	
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci Niepełnosprawnej Intelktualnie w Mrągowie	3	36	104.687,64	3	36	99.491,68
2.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Ełku	5	60	212.237,12	5	60	226.563,88
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Augustowie	1	12	30.106,08	1	12	32.045,92
4.	Dom Pomocy Społecznej w Węgorzewie	0	0	0	1*	6	15.790,92
5.	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Nowej Wsi Ełckiej	10	120	322.750,96	14	150	424.887,23
6.	Dom Pomocy Społecznej w Czerewkach	1	8	11.695,90	0	0	0
7.	Dom Pomocy Społecznej "KROKUS" we Władysławowie	1	12	29.341,63	0	0	0
8.	Dom Pomocy Społecznej „Jaśki” Kolonia Olecko	2	24	54.265,40	3	26	60.153,77
9.	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach	5	60	146.371,72	5	50	126.300,65
10.	Dom Pomocy Społecznej w Mońkach	1	4	8.866,03	0	0	0
11.	Dom Pomocy Społecznej w Garbarach	2	24	54.006,60	2	24	53.836,24
12.	Dom Pomocy Społecznej w Sejnach	8	73	111.892,75	10	68	111.357,55
13.	Dom Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich	0	0	0	1	2	1.860,78
14.	Dom Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży	5	60	152.019,00	5	50	128.181,03
15.	Dom Pomocy Społecznej „Leśny” w Warszawie	1	12	40.014,60	1	12	43.425,22
16.	Dom Pomocy Społecznej „Michała Archanioła” w Szylidaku	4	48	100.716,72	4	48	102.781,04
17.	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Jałowie	2	24	57.217,04	2	24	65.847,96
18.	Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu	7	76	168.159,87	6	72	173.515,98
19.	Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie	2	3	5.704,07	2	24	72.700,80
20.	Dom Pomocy Społecznej w Kozuli	1	12	27.622,04	1	6	13.962,32
21.	Dom Pomocy Społecznej dla kobiet przewlekle psychicznie chorych w Robercinie	4	48	87.720,76	4	29	55.778,87
22.	Dom Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii	1	12	35.841,00	1	12	35.280,56
23.	Dom Pomocy Społecznej w Uzdowie	1	12	24.584,92	1	12	25.264,92
24.	Dom Pomocy Społecznej JAWOR w Markowskich	1	2	2.834,92	6	35	79.145,83

25.	Dom Pomocy Społecznej „KOMBATANT” w Olsztynie	0	0	0	1	1	239,65
26.	Dom Pomocy Społecznej w Olsztynie	0	0	0	1	10	29.195,59
Razem		68	742	1.788.656,77	79	769	1.977.608,39
Liczba osób według stanu na 31 grudnia .		61			71		
Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach		102	1095	Koszt DPS	92	1114	Koszt DPS
Stan na 31 grudnia		90			91		

*1 osoba przeniesiona w trakcie roku z dps w Kozuli do dps w Węgorzewie

Łącznie wydatkowano kwotę **1.977.608,39 zł** (wzrost o 188.951,62 zł - rozdział 85202) za 79 mieszkańców Suwałk umieszczonych na terenie innych powiatów, do których trafiło w 2017 r. 18 mieszkańców (o 12 więcej niż w roku poprzednim).

Spośród osób umieszczanych na terenie innych powiatów dominowały osoby z zaburzeniami psychicznymi – 10 osób, z tego 4 zostały skierowane i umieszczone bez zgody na podstawie postanowień sądowych.

Na umieszczenie w domach pomocy społecznej według stanu na 31 grudnia 2017 r. oczekiwały 2 osoby.

2. Umieszczanie w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach – zadanie własne powiatu.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” prowadzony przez m. Suwałki ma charakter ponadlokalny w związku z czym tut. Ośrodek wydawał decyzję o umieszczeniu. W tym zakresie prowadził współpracę z innymi gminami, w wyniku czego umieszczono 8 osób, zaś z m. Suwałki umieszczono 24 osoby (o 8 więcej niż w roku poprzednim).

Średni okres oczekiwania do DPS „Kalina” w Suwałkach wynosił 192 dni, tj. powyżej 6 miesięcy.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. na umieszczenie w DPS „Kalina” oczekiwało:

- 15 mieszkańców Suwałk,
- 11 mieszkańców z terenu innych gmin.

3. Kierowanie do Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” – zadanie własne gminy

Na bazie DPS „Kalina” w 2017 r. uruchomiono ośrodek wsparcia przeznaczony dla seniorów naszego miasta, którzy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają okresowego wsparcia. Dom liczy 15 miejsc, funkcjonuje w dni robocze w godz. 7:00 – 17:00. Realizuje usługi w postaci opieki dziennej, terapii zajęciowej, zajęć ogólnousprawniających i integracji.

Pracownicy socjalni w ramach wykonywania obowiązków w środowisku upowszechniali informację o powstaniu ośrodka i zasadach uczestnictwa. W ramach promocji opracowano ulotki zawierające podstawowe informacje, które pracownicy wraz z opiekunkami środowiskowymi bezpośrednio dostarczali do potencjalnych uczestników – rozdysponowano 200 ulotek. Ponadto Dyrektor MOPR dwukrotnie uczestniczył w audycjach radiowych promujących DDP „Kalinka”.

W efekcie wydano 11 decyzji kierujących i ustalających odpłatność. Z usług domu skorzystało 6 osób. Koszt 1 miejsca 1.067 zł miesięcznie. Zasady odpłatności reguluje uchwała nr XXXI/371/2017 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności w ośrodku wsparcia. Najniższa odpłatność wynosiła 107,68 zł, zaś najwyższa 649,58 zł miesięcznie.

IV. WSPARCIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ – ZADANIE WŁASNE POWIATU/GMINY

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta/prezydent za pośrednictwem m.in. organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Od 1 stycznia 2012 r. zadania Organizatora Pieczy Zastępczej – powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

W okresie sprawozdawczym na terenie m. Suwałki funkcjonowało 126 rodzin zastępczych, w których przebywało 166 dzieci z terenu Suwałk i 30 z innych powiatów, z tego:

- rodzin spokrewnionych - 90 – 130 dzieci,
- niezawodowych – 26 – 31 dzieci,
- zawodowych – 9 – 26 dzieci,
- rodzinny dom dziecka 1 - 9 dzieci.

Natomiast na terenie innych powiatów przebywało 32 dzieci.

W 2017 r. na podstawie postanowień sądu do rodzinnej pieczy zastępczej trafiło 35 dzieci (*o 4 więcej niż w roku poprzednim*).

Realizowano następujące zadania:

1. Rekrutacja i dobór kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. Rekrutacji i doboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dokonuje się w oparciu o procedury określone w ustawie. Ustawa w art. 42 szczegółowo określa wymagania, które musi spełniać osoba, która chciałaby pełnić funkcję rodziny zastępczej. Należy jednak w tym miejscu podkreślić, że ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje każdorazowo sąd opiekuńczy powierzając skonkretyzowanym kandydatom pieczę zastępczą nad dzieckiem. W wyniku prowadzonej kampanii informacyjnej mającej na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego zgłosiło się 14 osób (*o 6 więcej w porównaniu do poprzedniego roku*), z tego:

- 2 osoby zrezygnowały z procesu kwalifikacyjnego i szkolenia,
- 2 osoby nie spełniły wymogów określonych w art. 42 ustawy,
- 2 osoby udokumentowały posiadane kwalifikacje.

W wyniku wstępnej akceptacji do szkolenia zakwalifikowano 8 osób.

2. Organizacja szkoleń – kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka zobowiązani są odbyć szkolenie. Ośrodek kontynuował 1 szkolenie rozpoczęte w 2016 r., oraz zorganizował 1 szkolenie w 2017r. kandydatom na rodziny zastępcze. Szkolenie prowadzono w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej program pt. „PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza” (decyzja nr 27/2013/RZ z dnia 29 listopada w 2013), który spełnia również warunki konieczne zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. Program obejmował 65 godzin dydaktycznych, w tym 10 godzin praktyk. Ogółem przeszkolenie odbyło 16 osób, które otrzymały świadectwa ukończenia szkolenia .

3. Kwalifikacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Do procesu kwalifikacji przystąpiło 14 osób, którym wydano zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia oraz spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ustawy.

- 4. Szkolenia rodzin zastępczych** – ośrodek zorganizował szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji rodzin w zakresie:
- „Autyzm i reaktywne zaburzenia więzi”,
 - „Prawidłowe relacje w kontaktach z rodzicami biologicznymi”,
 - „Szkola dla rodziców” skierowana do rodzin spokrewnionych mająca na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych. Obejmująca 8 spotkań w łącznym wymiarze 24 godzin dydaktycznych.
- W szkoleniach wzięły udział 23 osoby.
- 5. Opinie o spełnianiu warunków i ocena predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej** – organizator rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej potwierdza spełnianie wymogów ustawowych kandydatów, w związku z czym sporządzono 25 wywiadów oraz 41 opinii przez psychologa dotyczących kwalifikacji, predyspozycji i motywacji osobom kandydującym, a także pełniącym funkcję rodzin zastępczych 1 raz na 2 lata, w tym 23 na zlecenie sądów.
- 6. Zapewnianie pomocy i wsparcia organizatora:**
- 1) **prowadzono poradnictwo specjalistyczne** udzielając:
 - 148 porad pedagogicznych,
 - 183 porady psychologiczne;
 - 2) **prowadzenie grupy wsparcia** wychowankom w wieku 16-18 lat instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, której celem było wzmacnianie kompetencji społecznych i zawodowych wychowanków oraz pomoc w zakresie opracowywania indywidualnych programów usamodzielnienia. W 6 spotkaniach uczestniczyło 14 dzieci. Spotkania prowadził specjalista pracy z rodziną oraz pracownik socjalny;
 - 3) **indywidualne spotkania z psychologiem** – w 2017 w stałym zainteresowaniu psychologa pozostawało 13 dzieci. Spotkania miały na celu poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego dzieci, nabycia nowych umiejętności interpersonalnych, eliminowanie napięć, wspomaganie rozwoju samokontroli oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości. Formy pracy uzależnione były od indywidualnych potrzeb i możliwości wychowanków pieczy zastępczej;
 - 4) **systematycznym wsparciem psychologa i pedagoga** objęto 21 rodzin, z którymi realizowano:
 - 21 planów pracy z dzieckiem,
 - dokonano oceny 20 planów,
 - sporządzono 55 okresowych ocen sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej;
 - 5) **integracja ze środowiskiem**, a także w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego zorganizowano Piknik rodzinny dla dzieci z rodzin zastępczych wraz z opiekunami w Wigierskim Parku Narodowych. Celem spotkania była wspólna integracja uczestników, promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz nauka aktywnych form spędzania czasu wolnego. Zabawy, konkursy i zdrowa rywalizacja przyczyniły się do aktywnego wypoczynku i zacieśnienia więzi i miłego spędzenia czasu;
 - 6) **pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich** – w sytuacji

gdy w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało więcej niż troje dzieci, na wniosek 2 rodzin zatrudniano 2 osoby do sprawowania opieki i przy pracach gospodarskich. W jednym przypadku pomoc sprawowano w wymiarze 40 godzin miesięcznie, zaś w drugim 50 godzin z uwagi na liczbę przebywających dzieci;

7) opieka i wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ośrodek w 2017 r. zatrudniał 7 koordynatorów, którzy objęli wsparciem 105 rodzin zastępczych, liczących 166 dzieci (*w 2015 r. 6 koordynatorów, którzy objęli pomocą 95 rodzin liczących 161 dzieci, zaś w 2016 r. 7 koordynatorów, którzy objęli 93 rodziny, liczące 139 dzieci*). Narzędziem pracy koordynatora jest plan pomocy dziecku.

W okresie sprawozdawczym we współpracy z asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym opracowali 136 planów pomocy dziecku oraz dokonali oceny 142 planów.

Realizacja planów polegała głównie na:

- pomocy rodzicom zastępczym oraz ich wychowankom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych poprzez zapewnianie poradnictwa i umożliwianie dostępu do pomocy specjalistycznej (psychologa, doradcy zawodowego, terapeuty),
- motywowaniu rodzin do korzystania z grup wsparcia i szkoleń podnoszących kwalifikacje,
- monitorowaniu stanu zdrowia dzieci,
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- monitorowaniu wyników w nauce - szeroka współpraca z środowiskiem szkoły – konsultacji z pedagogami, psychologami oraz wychowawcami.

Koordynatorzy podejmowali następujące działania:

- wizyty w środowisku – 1252,
- 1298 rozmów wspierających z rodzicami zastępczymi i wychowankami pieczy zastępczej. Celem była poprawa relacji w rodzinie zastępczej, wzmocnienie więzi i poczucia tożsamości,
- w celu minimalizowania trudności opiekuńczo-wychowawczych przeprowadzili 227 rozmów dyscyplinujących,

- prowadzili współpracę z:

- placówkami oświatowymi (szkoły, przedszkola, żłobki, itp.) – w zakresie opinii o funkcjonowaniu na terenie placówki, wymiany informacji dotyczących trudności wychowawczych, absencji szkolnych, wyników w nauce – 292,
- świetlicami środowiskowymi – w celu uzyskania informacji dot. funkcjonowania małoletnich na terenie placówki, współpracy z rodziną zastępczą – 16,
- OPS, GOPS, PCPR, MOPR, MOPS- w celu ustalenia sytuacji materialno-bytowej rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych pod kątem przejęcia opieki, konsultacji dot. ustalenia planu pomocy dzieciom – 64,
- sądem – w zakresie konsultacji dot. nadzorów kuratorskich nad małoletnimi, przekazywania opinii dot. zasadności dalszego pobytu, składania sprawozdań na temat sytuacji rodziny zastępczej i udzielanej jej pomocy, składania wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej małoletnich, składania wniosków o ustalenie alimentów, weryfikowania karalności rodzin zastępczych – 134,

- placówkami resocjalizacyjnymi (MOW, ZP, Schroniska itp.) - w zakresie opinii o przebywających wychowankach – 41,
- Kancelarią Komorniczą - w zakresie składania wniosków o popełnieniu przestępstwa na podstawie art. 209 § 1 Kodeksu karnego – 34,
- ngo (psycholog, Fundacja EGO, PPP) – w zakresie uzyskania specjalistycznej pomocy rodzinom – 16,
- Komendą Miejską Policji - w zakresie składania wniosków o popełnieniu przestępstwa na podstawie art. 209 § 1 Kodeksu karnego, współpracy z dzielnicowym, uzyskania zaświadczeń o bezskuteczności alimentów oraz dokonywanych wpłatach alimentów na rzecz dzieci – 21,
- placówkami służby zdrowia – w celu uzyskania informacji w kierunku badań FAS, ustalenie wizyt w poradniach specjalistycznych, monitorowania stanu zdrowia – 29,
- ZBM, spółdzielnie mieszkaniowe- w celu uzyskania informacji nt. możliwości zamiany mieszkania, poprawy warunków lokalowych rodziny zastępczej, zadłużenia za lokal mieszkalny – 21,
- DPS- w zakresie ustalenia sytuacji matki biologicznej dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej – 2;
- Aresztem Śledczym- w zakresie uzyskania bądź potwierdzenia informacji o osadzonych – 7,
- udział w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego – 11.

Ponadto koordynatorzy:

- dokonali 4 zgłoszeń do ośrodków adopcyjnych o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną,
- zaopiniowali 19 wniosków o przyznanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego,
- sporządzili 10 opinii przed zawarciem umów o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej.

Efektom prowadzonych działań było, m.in.:

- poprawa relacji rodzin zastępczych z naturalnym środowiskiem dziecka i powrót do rodziny,
- poprawa wyników nauczania wychowanków,
- łagodzenie konfliktów,
- podnoszenie kwalifikacji rodzin,
- troska rodziców o stan zdrowia swoich wychowanków.

Z 21 rodzinami zakończono współpracę z uwagi na:

- powrót dziecka do rodziny naturalnej - 5 rodzin – 10 dzieci,
- 12 uzyskało pełnoletność i podjęło proces usamodzielnienia (11 rodzin),
- wobec 7 dzieci (4 rodziny) orzeczono zamianę środka opiekuńczego poprzez umieszczeniem w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 5 dzieci zmieniło miejsce zamieszkania (1 rodzina).

Na realizację zadania wydatkowano – **341.826,64 zł** (rozdział 85508), w tym: 113.297,82 zł pozyskano w ramach rządowego programu „**Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej**”.

7. Okresowa ocena sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej – ważnym zadaniem organizatora pieczy zastępczej jest dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci

przebywających w pieczy zastępczej w celu:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Częstotliwość dokonywania ocen uzależniona jest od wieku dzieci:

- do 3. roku życia – co 3 miesiące,
- powyżej 3. roku życia - co 6 miesięcy.

1) ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej dokonywana jest na posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Zespół odbył 334 posiedzenia, w których odpowiednio brali udział rodzice zastępczy, rodzice biologiczni, asystent lub pracownik socjalny, psycholog, pedagog, koordynator pieczy zastępczej, specjaliści, przedstawiciele Ośrodków Adopcyjnych w Łomży i Białymstoku;

2) w efekcie sporządzono na piśmie:

- 334 oceny okresowe sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej wraz z oceną zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 288 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka przekazano do sądu.

8. Uregulowanie sytuacji prawnej dzieci – w sytuacji pobytu dziecka w rodzinie zastępczej 18 miesięcy i w przypadku braku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej złożono 12 wniosków do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o uregulowanie sytuacji prawnej 22 dzieci, z tego:

- 2 dzieci powróciło do domu rodzinnego,
- 7 dzieci pozostawiono w dotychczasowej rodzinie zastępczej,
- wobec 13 dzieci postępowanie w toku.

9. Ocena funkcjonowania rodzin – organizator dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. W 2017 r. sporządzono 37 ocen. Ponadto na zlecenie sądu sporządzono 55 sprawozdań dotyczących sytuacji rodziny i udzielanej jej pomocy.

10. Współpraca z środowiskiem lokalnym i instytucjami – Ośrodek jako organizator pieczy zastępczej realizuje zadania oparte na współdziałaniu ze środowiskiem lokalnym, w szczególności ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz ngo. Systematyczną współpracę Ośrodek prowadził z:

- Sądem Rejonowym w Suwałkach III Wydział Rodzinny i Nieletnich, m.in. przy wskazywaniu kandydatów na rodziny zastępcze, przekazywaniu ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz zasadności dalszego pobytu w pieczy, przekazywaniu na zlecenie sądu analiz sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinii psychologiczno – pedagogicznych oraz przekazywaniu danych z rejestrów o osobach zakwalifikowanych i pełniących funkcje rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych,
- szkołami – w zakresie zasięgania opinii, konsultacji o uczniach, będących wychowankami rodzin zastępczych,
- poradnią psychologiczno-pedagogiczną w zakresie możliwości uzyskiwania specjalistycznej pomocy rodzinom zastępczym,
- zespołem interdyscyplinarnym – w zakresie rozwiązywania problemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

11. Prowadzenie postępowań alimentacyjnych – przygotowano 14 powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 20 dzieci, które podlegały opiniowaniu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Alimony zasądzono na rzecz 9 małoletnich przebywających w rodzinie zastępczej. Pozostałe sprawy w toku.

12. Prowadzenie rejestru o osobach:

- 1) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej – brak kandydatów;
- 2) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej – 54 osoby stanowiących 32 rodziny.

13. Opieka i wsparcie asystenta rodziny – zadanie własne gminy

Uzupełnieniem pracy socjalnej w odniesieniu do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze była **pomoc i wsparcie 3 asystentów rodziny** - którzy ogółem objęli opieką 41 rodzin (w tym 14 nowych) liczących 107 dzieci, z czego 20 to rodziny wielodzietne. 14 rodzin zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd.

Do zadań asystenta, w szczególności należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Praca prowadzona jest w oparciu o plan pracy z rodziną, których sporządzono 48, w tym:

- 14 z nowymi rodzinami,
- 5 modyfikacji uwagi na zmianę sytuacji rodzinnej,
- 29 kontynuacji planów.

Asystenci podejmowali szereg działań w wyniku, których osiągnęli następujące efekty:

- 7 osób ukończyło warsztaty kompetencji i umiejętności wychowawczych,
- 14 rodzin nadal korzysta z poradnictwa specjalistycznego,
- w wyniku współpracy z MKRPA - 4 osoby ukończyły leczenie odwykowe niestacjonarne, 6 osób podjęło leczenie w trybie stacjonarnym, zaś 5 w trybie niestacjonarnym,
- 10 osób podjęło leczenie psychiatryczne,
- 2 rodzinom przywrócono władzę rodzicielską,
- 3 matki samotne zadbały o poprawę sytuacji dzieci poprzez ustalenie alimentów, wszystkie rodziny uzyskały świadczenia rodzinne,
- 12 rodzin uzyskało dodatek mieszkaniowy,
- 3 rodziny korzystają z Karty Dużej Rodziny,
- 5 rodzin poprawiło warunki mieszkaniowe poprzez zmianę dotychczasowych lokali, 1 rodzina uzyskała lokal socjalny,
- 11 osób podjęło zatrudnienie na umowę o pracę, w 10 rodzinach systematycznie podejmowane są prace dorywcze.

Asystenci na bieżąco monitorują środowiska, współpracując z odpowiednimi podmiotami w celu poprawy funkcjonowania rodzin, poprawy relacji rodzin naturalnych z rodzinami zastępczymi, poprawy wyników nauczania, czy motywowanie rodziców do kontrolowania stanu zdrowia swoich dzieci.

Od 1 stycznia 2017 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz.U. poz.1860) o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się zakres zadań asystenta

rodziny, który pełni funkcję koordynacyjno-informacyjną w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin. Jest to działanie wspierające o charakterze profilaktycznym lub w zakresie interwencji kryzysowej.

Polega na:

- opracowaniu wspólnie z osobami uprawnionymi katalogu możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- występowaniu, na podstawie pisemnego upoważnienia i na żądanie osób uprawnionych, w ich imieniu, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia.

W ramach nowych zadań opracowano 13 katalogów wsparcia. Koordynacją objęto 6 kobiet w ciąży oraz 4 rodziny wychowujące 8 dzieci niepełnosprawnych. Są to rodziny wcześniej objęte opieką asystenta z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego z jednocześnie występującym ubóstwem, bezrobociem, alkoholizmem, niepełnosprawnością, przemocą, potrzebą ochrony macierzyństwa, długotrwałą chorobą. Powyższe problemy przyczyniały się m.in. do zaburzeń prawidłowego funkcjonowania.

Na dzień 31.12.2017 r. asystenci z 9 rodzinami zakończyli współpracę:

- z 8 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy,
- z 1 rodziną ze względu na zmianę miejsca zamieszkania.

W dalszym ciągu prowadzona jest praca z 32 rodzinami, które są zainteresowane dalszą pomocą oraz współpracą.

Na realizację zadania wydatkowano – **109.763,85 zł** (rozdział 85504), w tym: **40.270,90 zł** pozyskano w ramach rządowego programu „Asystent rodziny”.

14. Pomoc finansowa rodzinom zastępczym.

W 2017 r. Miasto Suwałki zobowiązane było do ponoszenia kosztów utrzymania w pieczy zastępczej za 198 dzieci oraz realizowało świadczenia na podstawie zawartych porozumień z innymi powiatami na rzecz 30 dzieci, których miejscem zamieszkania były inne powiaty.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, przysługują świadczenia na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwoty:

- 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1000 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka,
- oraz dodatki niezależnie od typu rodziny, m.in.: wychowawczy (500 zł miesięcznie), dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (200 zł miesięcznie) i inne, o których mowa w ustawie.

Struktura wydatków przedstawia się następująco:

Lp.	Rodzaj pomocy	Dzieci z m. Suwałki umieszczone w m. Suwałki	Dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Suwałk	Dzieci z terenu Miasta Suwałk na terenie innych powiatów	Razem
1.	Pomoc z tytułu kosztów utrzymania	1.388.602,80	241.495,69	259.261,66	1.889.360,15

	dziecka w rodzinie zastępczej				
	liczba rodzin	109	17	23	149
	liczba dzieci w tym:	166	30	32	228
	-pełnoletnich wychowanków	29	7	0	36
	liczba świadczeń	1829	339	335	2503
2.	Jednorazowe świadczenia z tytułu dziecka przyjętego do pieczy zastępczej	10.469,00	5.169,00	6.830,00	22.468,00
	liczba dzieci	7	5	4	16
3.	Dodatek wychowawczy	731.669,15	99.182,26	0	830.851,41
	liczba rodzin	93	15	0	108
	liczba dzieci	143	25	0	168
	liczba świadczeń	1484	196	0	1680
4.	Wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	255.026,90	7.047,60	19.286,30	281.360,80
	liczba rodzin	10	1	2	13
	liczba dzieci	34	1	6	41
5.	Pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	3.053,96	0	0	3.053,96
	liczba rodzin	2	0	0	2
	liczba świadczeń	9	0	0	9
6.	Koszty utrzymania lokalu	75.005,78	2.576,30	0	77.582,08
	liczba rodzin	10	1	0	11
	liczba świadczeń	111	12	0	123
Razem					
	Wydatki	2.463.827,59	355.470,85	285.377,96	3.104.676,40
	Dochody (suma w.1,2,4,5,6)		256.288,59		256.288,59

Na 31 grudnia 2017 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 169 dzieci z m. Suwałk, z tego:

- w m. Suwałki – 140;

- na terenie innych powiatów – 29,

Natomiast z terenu innych powiatów w suwalskich rodzinach przebywało 25 dzieci.

Na terenie miasta funkcjonuje 106 rodzin zastępczych, z tego:

1) rodziny spokrewnione – 74;

2) rodziny niezawodowe - 22;

3) rodziny zawodowe - 9;

4) rodzinny dom dziecka - 1.

15. Opłata za pobyt w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 ustawy – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Liczba zobowiązanych do ponoszenia odpłatności	matek	ojców
	169	144
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	202	
Liczba wydanych decyzji, w tym	131	109
- ustalających opłaty	2	4
- odstępujących od ustalenia odpłatności	129	105

Dane wskazują, że do opłat zobowiązano nielicznych rodziców, tj. 2 matki i 4 ojców. Zgodnie z uchwałą nr XIX/198/2012 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków umarzania w całości lub w części, odraczania terminu płatności, rozkładania na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka przebywającego w pieczy zastępczej zdecydowana większość posiada niskie dochody tj. poniżej 1.087,50 zł/na osobę i kwalifikuje się do odstąpienia od ustalania zobowiązań.

W części przypadków nie wydano decyzji z powodu braku danych dotyczących miejsca zamieszkania

16. Przekazywanie do biur informacji gospodarczej danych o powstaniu zaległości.

W przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, za okres dłuższy niż 12 miesięcy przekazuje się do biur informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości. W ewidencji pięciu biur pozostaje 15 osób (z poprzednich lat). W 2017 r. nie dokonano żadnego zgłoszenia.

17. Usamodzielnianie wychowanków.

Procesowi usamodzielnienia podlega każdy osiągający pełnoletność wychowanek objęty instytucjonalną lub rodzinną formą opieki zastępczej, a także opuszczający placówki resocjalizacyjne. Przebiega on w różny sposób, tak jak różni są wychowankowie i ich sytuacje życiowe.

W 2017 r. na realizację zadań wydatkowano z budżetu samorządowego kwotę **324.393,31 zł** (spadek o 41.635,25 zł), z tego:

- 77.662,61 zł (*rozdział 85510 – usamodzielnienie wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze*),
- 209.974,71 zł (*rozdział 85508 – usamodzielnianie wychowanków opuszczających rodziny zastępcze*),
- 36.755,99 zł (*rozdział 85220 – jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej*) udzielając następującej pomocy:

- 1) pomoc jednorazową na usamodzielnienie uzyskało 9 wychowanków (*o 3 więcej*) na kwotę 33.288,00 zł;
- 2) pomocy rzeczowej na zagospodarowanie udzielono 2 wychowankom na kwotę 10.173,71 zł;
- 3) pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki udzielono 57 wychowankom (*o 1 więcej*) – 462 świadczenia na kwotę 229.175,61 zł;
- 4) pomoc na zagospodarowanie otrzymało 9 osób (*o 2 mniej*) – 15.000,00 zł;
- 5) w mieszkaniach chronionych 5 wychowankom zapewniano odpowiednie warunki lokalowe – koszt pomocy mieszkaniowej wyniósł 36.755,99 zł.

W 2017 r. procesowi usamodzielnienia podlegało 65 wychowanków, zaś 17 zakończyło realizację programów.

Od 1 stycznia 2018 r. proces usamodzielnienia realizuje 48 wychowanków, natomiast 24 pozostało w dotychczasowych rodzinach zastępczych.

18. Instytucjonalna piecza zastępcza.

Do umieszczania dzieci w placówkach opieki całkowitej przyczyniają się przede wszystkim społeczne czynniki wykluczające rodzinę, takie jak alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo, nieporadność

życiowa, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, której wynikiem są najczęściej trudności sprawiane przez dziecko, co z kolei jest bezpośrednią przyczyną skierowania do placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Od 2005 r. powiaty ponoszą koszty utrzymania placówek na swoim terenie oraz pokrywają koszty pobytu za dzieci umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

W 2017 r. umieszczono 8 małoletnich *(o 6 więcej)* w Placówce Opiekuńczo -Wychowawczej w Suwałkach oraz 3 dzieci z innego powiatu.

W okresie sprawozdawczym placówkę opuściło 5 wychowanków, z tego: 2 rozpoczęło proces usamodzielnienia i 3 wróciło do rodziny naturalnej.

Na 31 grudnia 2017 r. w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Suwałkach przebywało 26 dzieci, w tym 6. dzieci z innych powiatów.

Na podstawie zawartych porozumień z powiatami (Augustów, Białowieża, Gołdap) ponoszono koszty pobytu 5 dzieci, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówkach było Miasto Suwałki. W okresie sprawozdawczym 1 wychowanek rozpoczął proces usamodzielnienia, zaś 1 zakończył.

Poniesiono wydatki w wysokości **154.935,25 zł** *(spadek o 28.433,84 zł - rozdział 85510 § 4300).*

Według stanu na 31 grudnia 2017 r na terenie innych powiatów przebywało 3 dzieci, zaś obecnie już 6 (Gołdap i Wołomin).

Ogółem na realizację zadań własnych powiatu/gminy z zakresu pieczy zastępczej wydatkowano kwotę **4.043.987,89 zł** *(wzrost o 247.949 zł)*, z tego na:

- 1) pomoc pieniężna z tytułu kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków pozostających w dotychczasowych rodzinach – 1.911.828,15 zł;
- 2) dodatek wychowawczy łącznie z obsługą zadania (1%) – 839.243,85 zł;
- 3) wynagrodzenia rodzin zastępczych – 281.360,80 zł;
- 4) koszty utrzymania lokalu – 77.582,08 zł;
- 5) pomoc przy sprawowaniu opieki i czynnościach gospodarskich - 3.053,96 zł;
- 6) pokrywanie kosztów pobytu w instytucjonalnej pieczy zastępczej – 154.935,25 zł;
- 7) pomoc z tytułu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej – 209.974,71 zł;
- 8) pomoc z tytułu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej i placówek resocjalizacyjnych – 77.662,61 zł;
- 9) utrzymanie mieszkań chronionych - 36.755,99 zł;
- 10) opieka koordynatora rodzin zastępczych i szkolenia – 341.826,64 zł;
- 11) opieka asystenta rodziny - 109.763,85 zł.

V. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE I ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE – ZADANIA ZLECONE GMINIE

Od 1 maja 2004 r. Ośrodek realizował wypłatę świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. W 2014 r. wprowadzono zasiłek dla opiekuna w miejsce świadczeń pielęgnacyjnych, do których opiekunowie utracili prawo z dniem 1 lipca 2013 r. Z dniem 1 kwietnia 2016 r. dokonywano wypłaty świadczeń wychowawczych tzw. Program 500+ w oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy

państwa w wychowywaniu dzieci. Natomiast od 1 stycznia 2017 r. Ośrodek jest realizatorem wypłaty jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

1. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze realizowano poprzez wypłatę:

- 1) zasiłków rodzinnych – 5 145 dzieci (wzrost o 277 dzieci) – wypłacono 48.706 świadczeń na kwotę – 5.542.571,20 zł (wzrost o 287.150,71 zł);
 - 2) dodatków do zasiłków rodzinnych – wypłacono na łączną kwotę 2.577.010,24 zł (wzrost o 132.383,76 zł), w tym z tytułu:
 - a) urodzenia dziecka – 376 (wzrost o 53) świadczeń – 312.074,44 zł,
 - b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 151 dzieci (wzrost o 10) – 1.138 świadczenia – 442.560 zł,
 - c) samotnego wychowywania dziecka – 283 dzieci (wzrost o 8 dzieci) – 2.653 świadczeń – 514.909,27 zł,
 - d) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 310 dzieci (wzrost o 2) – 3.133 świadczeń – 326.859,87 zł,
 - e) rozpoczęcia roku szkolnego – 2.779 świadczeń (spadek o 100) – 265.705,16 zł,
 - f) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 771 dzieci (wzrost o 29) – 7.468 świadczeń – 694.396,52 zł,
 - g) podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 34 uczniów - 207 świadczeń – 20.504,98 zł;
 - 3) zasiłków pielęgnacyjnych – 1.931 osoby (spadek o 3) – 20.647 świadczeń – 3.158.991 zł;
 - 4) świadczeń pielęgnacyjnych - 252 osoby (wzrost o 9) – 2.829 świadczeń – 3.966.816 zł;
 - 5) specjalny zasiłek opiekuńczy – 137 osób (wzrost o 27) – 1.262 świadczenia – 650.632 zł;
 - 6) zasiłek dla opiekuna – 88 osób (spadek o 27) – na kwotę 500.435,40 zł;
 - 7) jednorazowych zapomóg w tytułu urodzenia dziecka – 674 świadczeń (wzrost o 14) – 674.000 zł;
 - 8) świadczeń rodzicielskich – 359 osób (wzrost o 69) – 2.386 świadczeń - 2.172.744 zł.
2. W okresie sprawozdawczym objęto **ubezpieczeniem emerytalno-rentowym** 397 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na kwotę 1.141.871,91zł (rozdział 85502).
3. **Świadczenia wychowawcze** – Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego z 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci realizowano Program „Rodzina 500 plus”. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb. W 2017 r. Ośrodek przyjął 5.959 wniosków (wzrost o 287). Świadczeniami objęto 5.566 rodzin na 8 488 dzieci (wzrost o 841), co stanowi 67,67% ogółu dzieci do 18. roku życia zamieszkałych na terenie Suwałk. Zrealizowano 88.434 świadczenia na kwotę 44.075.104,34 zł (rozdział 85501). Na bieżącą obsługę zadania wydatkowano 670.160,73 zł (1,5%).
4. **Realizowano jednorazowe świadczenia w wysokości 4000 zł** wprowadzone ustawą z dnia

4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Świadczenie skierowane do rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2017 r. wypłacono 10 świadczeń na kwotę 40.000 zł (*rozdział 85595- 32.000 zł, rozdział 85502 – 8.000 zł*). Na obsługę zadania przeznaczono kwotę 1.237,11 zł (*rozdział 85595- 984 zł, rozdział 85502 – 253,11 zł*).

Ogółem na świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w 2016 r. wydatkowano kwotę **65.943.457,57 zł**, (*rozdział 85595- 32.984 zł, rozdział 85501 – 44.745.265,26 zł, rozdział 85502 – 21.165.208,31 zł*) z czego:

- świadczenia rodzinne i opiekuńcze (w tym 47.418,75zł ze zwrotów br.) - 17.070.455,81 zł,
- świadczenia wychowawcze (w tym 67.882,89 zł ze zwrotów br.) - 44.075.104,34 zł,
- świadczenia rodzicielskie - 2.172.744,03 zł,
- ubezpieczenia emerytalne i rentowe - 1.141.871,91 zł,
- jednorazowe świadczenie „Za życiem” - 40.000,00 zł,
- koszty obsługi zadań - 1.443.281,48 zł.

VI. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY – ZADANIA ZLECONE GMINIE

Ośrodek od września 2005 r. do września 2008 r. był realizatorem zaliczki alimentacyjnej zgodnie z ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Natomiast od października 2008 r. zaliczkę zastąpiono funduszem alimentacyjnym w oparciu o ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na realizację zadania w 2017 r. wydatkowano kwotę **4.017.121,95 zł** (*rozdział 85502*), z tego:

- świadczenia społeczne – 3.664.187,32 zł, w tym zwroty z br. 2.370,66 zł,
- obsługa zadania - 352.934,63 zł.

1. Fundusz alimentacyjny – 926 uprawnionych (*spadek o 77*) – 9.520 świadczeń na kwotę 3.664.187,32 zł. (*spadek 222.197,95 zł*).

2. Postępowanie wobec dłużników:

- 1) w 89 przypadkach kierowano wnioski do Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach o aktywizację bezrobotnych dłużników, z tego:
 - a) 64 dłużników jest w zainteresowaniu urzędu pracy,
 - b) 24 dłużników zostało skreślonych z ewidencji bezrobotnych,
 - c) 1 dłużnik znalazł zatrudnienie;
- 2) skierowano 51 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Suwałkach o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 209 § 1 kk, z tego:
 - a) w 24 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania,
 - b) 26 postępowań jest w toku,
 - c) w 1 przypadku skierowano do sądu wnioski o ukaranie dłużnika;
- 3) w 4 przypadkach zatrzymano prawo jazdy;
- 4) 22 dłużników uznano za osoby uchylające się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 5) w procesie windykacji złożono 636 wniosków do komorników sądowych prowadzących

postępowanie egzekucyjne alimentów o przyłączenie tut. Ośrodka do postępowania egzekucyjnego;

- 6) w wyniku prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych odzyskano kwotę 1.135.772,95 zł (wzrost o 196.106,40 zł), z tego:
- 911.288,82 zł (wzrost o 158.035,25 zł) – stanowił dochód budżetu państwa,
 - 224.484,13 zł (wzrost o 38.071,15 zł) – stanowił dochód miasta.

3. Przekazywanie do biur informacji gospodarczej danych o powstaniu zaległości.

Organ właściwy wierzyciela przekazuje do biur informacji gospodarczych informację gospodarczą o zobowiązaniu z tytułu zaliczek alimentacyjnych oraz funduszu alimentacyjnego, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W ewidencji pięciu biur pozostaje 1036 dłużników alimentacyjnych (z poprzednich lat). W 2017 r. dokonano 56 nowych zgłoszeń.

VII. DECYZJE ADMINISTRACYJNE

Przyznanie lub odmowa świadczeń realizowanych przez Ośrodek następują w formie decyzji administracyjnej w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy (rodzinny), a w przypadku świadczeń rodzinnych i dodatku energetycznego na podstawie stosownego wniosku, zaś w zakresie pieczy zastępczej na podstawie prowadzonego postępowania w trybie k.p.a. Poniższe zestawienie stanowi porównawcze odzwierciedlenie prowadzonych postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych w okresie ostatnich 5 lat.

Wyszczególnienie	Liczba wydanych decyzji ogółem					w tym: decyzje odmowne									
						z powodu ograniczonych środków					z powodu braku przesłanek do przyznania pomocy				
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Zadania zlecone - gmina															
pomoc społeczna (śds, sp. usł. op.)	180	118	716	121	157	0	0	0	0	0	6	0	9	0	1
świadczenia rodzinne	9.352	7.532	5.918	5.678	5.664	0	0	0	0	0	1.036	260	219	292	380
fundusz alimentacyjny	X	X	X	981	898	0	0	0	0	0	X	X	X	39	36
świadczenia wychowawcze	0	0	0	5.862	6.231	0	0	0	0	0	0	0	0	228	208
„Za życiem”	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Świadczenia rodzicielskie	0	0	0	x	221										1
potwierdzenia prawa do ub. zdr.	0	1.295	1621	124	110	0	0	0	0	0	0	9	8	7	9
dodatek energetyczny	0	X	X	1.400	1.309	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Zadania własne - gmina															
pomoc społeczna	12.327	12.769	10.173	8.420	8.244	0	0	0	0	0	538	520	661	644	446
dodatki mieszkaniowe	0	0	0	2.215	2.601	0	0	0	0	0	0	0	0	191	144
Zadania własne - powiat															
piecza zastępcza	500	522	563	449	466	0	0	0	0	0	0	0	1	1	11
Zadania zlecone - powiat															
dodatek wychowawczy	0	0	0	173	180	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	22.359	22.236	18.991	25.423	26.091	0	0	0	0	0	0	780	881	1401	1238

W okresie sprawozdawczym wydano 26.091 decyzji administracyjnych (wzrost o 668).

VIII. POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZĘKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – ZADANIE ZLECONE POWIATU

Rozporządzenie Nr 18/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 04 czerwca 2002 r. w sprawie ustalenia obszaru działania powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności określiło zasięg działania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach, który obejmuje Miasto Suwałki oraz powiaty augustowski, sejneński i suwalski.

Zespół funkcjonujący przy Ośrodku powołał Prezydent Miasta Suwałk zarządzeniem Nr 21/02 z dnia 18 września 2002 r., który jest jednostką o uprawnieniach organu orzekającego I instancji, do celów poza rentowych.

Działa on na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz od 1 lipca 2014 r. ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Zadania Zespołu obejmują:

- orzekanie o niepełnosprawności osób do 16. roku życia,
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób po 16. roku życia,
- wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym,
- wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

1. Liczba wydanych orzeczeń

W okresie sprawozdawczym wydano 3.979 orzeczeń (w stosunku do roku poprzedniego wzrost o 26), z tego:

- dla dzieci do 16. roku życia – 532 (wzrost o 20),
- dla osób po 16. roku życia – 3.447 (wzrost o 6).

Dane porównawcze za okres trzech lat według powiatów przedstawia poniższe zestawienie:

Miasto/ Powiat	Ilość wydanych orzeczeń, w latach		
	2015	2016	2017
Miasto Suwałki	1.928	2.074	2.080
augustowski	880	842	922
sejneński	279	316	295
suwalski	676	721	682
Ogółem	3.763	3.953	3.979

2. Legitymacje osoby niepełnosprawnej

Łącznie wydano 586 legitymacji (spadek o 192 niż w roku poprzednim), z tego:

- 100 osobom do 16. roku życia,
- 486 osobom powyżej 16. roku życia.

Z dniem 1 sierpnia 2017 r. nastąpiły zmiany przepisów prawa, które dotyczyły wprowadzenia okresu ważności legitymacji – nie dłużej niż 5 lat w przypadku legitymacji dokumentujących niepełnosprawność i nie dłużej niż 10 lat w przypadku legitymacji dokumentujących stopień niepełnosprawności wystawionych osobom, które nie ukończyły 60. roku życia.

Od 1 września 2017 r. wprowadzono nowy wzór legitymacji osoby niepełnosprawnej. Wydatki związane z wystawianiem legitymacji, produkcją blankietów, ich personalizacją i dystrybucją pokrywane są z budżetu państwa. Dla osób z niepełnosprawnością nowe legitymacje są bezpłatne. Koszt wydania duplikatu określono na kwotę 15 zł.

3. Karty parkingowe

Od 1 lipca 2014 r. organem wydającym kartę parkingową staje się przewodniczący powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności właściwy ze względu na miejsce stałego pobytu osoby niepełnosprawnej.

W okresie sprawozdawczym wydano:

- 391 kart parkingowych osobom niepełnosprawnym (*spadek o 302*),
- 1 kartę parkingową upoważnionym placówkom (*spadek o 6*).

Za wydanie karty parkingowej pobiera się opłatę w wysokości 21 zł na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 24 czerwca 2014 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 843) w sprawie wysokości opłaty za wydanie karty parkingowej oraz warunków dystrybucji blankietów kart parkingowych.

4. Finansowanie Zespołu

Zadanie zlecone powiatu. Wydatki związane z działalnością Zespołu w 2017 r. wyniosły **730.210,17 zł** (*wzrost o 68.994,36 zł - rozdział 85321*), w całości zostały sfinansowane z budżetu wojewody.

IX. REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA – ZADANIE POWIATU REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW PFRON

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z wyliczonym algorytmem dla Miasta Suwałki przyznano ze środków PFRON kwotę 1.554.215 zł (*wzrost o 93.273 zł*), zaś wydatkowano **1.553.698 zł**.

Z budżetu samorządowego wydatkowano kwotę **371.709,91 zł** (*spadek o 9.529,22 zł*), z tego:

- 284.615,35 zł – na przewóz osób niepełnosprawnych,
- 87.094,56 zł – na dofinansowanie kosztów funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej w Suwałkach i w Filipowie.

Realizacja zadań w 2017 r. przedstawiała się następująco:

1. Rehabilitacja zawodowa – w okresie sprawozdawczym dofinansowano 1 osobie rozpoczęcie działalności gospodarczej (videofilmowanie), na co wydatkowano **30.000 zł**. Zadanie w zakresie merytorycznej obsługi realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach Porozumienia z 2 kwietnia 2008 r. pomiędzy Powiatem Suwalskim, a Miastem Suwałki. Obsługę finansową zapewniał Ośrodek.

2. Rehabilitacja społeczna

- 1) dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych – udzielono 283 osobom (*wzrost o 205*), w tym 194 osobom dorosłym, 20 dzieciom, 69 opiekunom - na łączną kwotę 245.504zł. Dofinansowania odmówiono 49 osobom z powodu ograniczonych środków

(uczestnikom ŚDS i WTZ), 30 osób zrezygnowało z dofinansowania;

- 2) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – przyznano 45 osobom na łączną kwotę 269.483 zł, z czego:
 - a) 31 osobom z dysfunkcją narządu ruchu (1 dźwig, 2 schodołazy, 1 podnośnik wannowy przystosowanie łazienek, poszerzenie drzwi, podłogi antypoślizgowe, montaż uchwytów, siedziska prysznicowe i wannowe, itp.) – 253.750 zł,
 - b) 9 osobom - do likwidacji barier w komunikowaniu się – 11.807 zł (sprzęt komputerowy, mówiki),
 - c) 5 osobom – do likwidacji barier technicznych (budziki z poduszka wibracyjną) – 3.926 zł.Z dofinansowania zrezygnowało 11 osób. Negatywnie rozpatrzono 4 wnioski.
- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – przyznano 434 osobom na kwotę 388.973 zł, z tego:
 - a) 417 osób do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych – 352.252 zł,
 - b) dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego przyznano 17 osobom na kwotę 20.703 zł i 1 stowarzyszeniu na kwotę 16.018 zł;
- 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – przyznano 7 stowarzyszeniom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych kwotę 59.878 zł, w tym na organizację 11 imprez. W ramach tego zadania z różnych form aktywnego spędzania czasu skorzystało 1.218 osób niepełnosprawnych, w tym 474 dzieci;
- 5) finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Suwałkach - warsztat prowadzony przez Oddział Okręgowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suwałkach, obejmuje opieką rehabilitacyjną 35 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym jedną osobę z powiatu suwalskiego. Zajęcia rehabilitacyjne odbywają się w 7 pracowniach tematycznych (tkacko - krawiecka, technik różnych, gospodarstwa domowego, muzyczno - teatralna, ekologiczno - przyrodnicza, wikliniarsko - ceramiczna). Na działalność WTZ w Suwałkach wydatkowano 622.070,40 zł, z tego:
 - 559.860 zł - środki PFRON,
 - 62.210,40 zł – środki samorządowe.

Ponadto dofinansowywano z budżetu samorządowego stałe uczestnictwo 14 mieszkańców Suwałk w WTZ w Filipowie - 24.884,16 zł. Na mieszkańców Suwałk uczestniczących w tych placówkach wydatkowano łącznie kwotę 646.954,56 zł.

Koszty obsługi zadań – 2,5 % wykorzystanych środków - stanowiły łącznie kwotę – 38.842 zł* (rozdział 85219).

**kwota wykazana w obsłudze merytorycznej MOPR.*

3. Przewóz osób niepełnosprawnych – jako zadanie własne Miasta Suwałki

Miasto Suwałki na realizację zadania przewozu osób niepełnosprawnych w 2017 r. wydatkowało środki w wysokości – 284.615,35 zł (realizacja ze środków budżetu Miasta Suwałki).

W okresie sprawozdawczym przyjęto do realizacji 9.559 zgłoszeń (o 1279 mniej), w ramach których wykonano 14.958 przewozów i przejechano 3 samochodami 52.233 km.

Przewozy dotyczyły głównie spraw związanych z realizacją obowiązku szkolnego (33 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej). Przejazdy związane z leczeniem i rehabilitacją oraz uczestnictwem osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym, stanowiły 6,75 % ogółu pasażerów.

Część przejazdów realizowano odpłatnie, z tego tytułu opłaty wyniosły 2.998,37 zł.

X. INNE DZIAŁANIA

1. Składki na ubezpieczenie zdrowotne – w 2017 r. dokonywano zgłoszeń i opłacania składek za osoby nie posiadające uprawnień do ubezpieczenia z innego tytułu, a pobierające następujące świadczenia:

- 1) zasiłki stałe – 436 osób - 196.834,65 zł;
- 2) świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna – 300 osób – 261.600,12 zł;
- 3) realizujące indywidualne programy zatrudnienia socjalnego w ramach Centrum Integracji Społecznej – 32 osoby – 10.600,20 zł.

Łącznie wydatkowano kwotę 469.034,97 zł (*rozdział 85213*).

2. Karta Polaka – stosownie do zmian ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka z dniem 1 stycznia 2017 r. powierzono tut. Ośrodkowi wypłatę świadczenia pieniężnego dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terenie m. Suwałki. W 2017 r. na podstawie decyzji Wojewody Podlaskiego dokonano wypłaty 3 rodzinom - 15 świadczeń – w łącznej wysokości 15.000 zł (*rozdział 85395*) - na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania.

3. Realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Ośrodek realizował zadanie wynikające z Priorytetu III. Usługi wspierające i rehabilitacyjne, działanie 3.4. „Pomoc w domu” w ramach prac społecznie- użytecznych. Usługi kierowane do rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych. Polegające na świadczeniu wsparcia w codziennych obowiązkach domowych z wyłączeniem opieki nad osobą niepełnosprawną. Z pomocy skorzystała 1 rodzina w wymiarze 20 godzin. Koszt zadania 162 zł. Refundacja z FP -100%.

4. Realizacja programu „Aktywny Samorząd”. Miasto Suwałki przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON. Adresatami programu były osoby niepełnosprawne, głównie osoby do 18 r. życia, będące w wieku aktywności zawodowej, aktywne zawodowo pomimo osiągniętego wieku emerytalnego, kontynuujące naukę na poziomie wyższym.

W ramach Programu pozyskano kwotę **147.148 zł**, z tego:

- na realizację Modułu I i II – 138.170 zł,
- na obsługę, promocję i ewaluację programu – 8.978 zł.

Wydatkowano kwotę 90.175 zł, pozostałe 38.949 zł zostanie zrealizowane w 2018 r.

Pomoc realizowano w następujących obszarach:

Moduł I:

- obszar A₁ – zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu – 1 osoba, na kwotę 5.000 zł,
- obszar B₁ – zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania –

dofinansowano 7 osobom, na kwotę 41.554 zł,

- obszar B₂ — szkolenie w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania - dofinansowano 2 osoby, na kwotę 4.000 zł,
- obszar C₂ - utrzymanie sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym – 2 osoby na kwotę 2.377 zł,
- obszar C₃ – zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy co najmniej na trzecim poziomie jakości – 2 osoby na kwotę 34.307 zł,
- obszar D – utrzymanie aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki w przedszkolu dla osoby zależnej – 1 osoba - 855 zł.

Moduł II:

- uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym - dofinansowano opłatę czesnego 14 osobom, zawarto 23 umowy na kwotę 41.031 zł.

5. **Program Aktywizacji i Integracji** realizowano w okresie od 18 września do 13 listopada 2017r. we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. Przystępując do realizacji programu tut. Ośrodek dokonał analizy grupy docelowej. W ewidencji świadczeniobiorców pomocy społecznej wystąpiło 167 osób spośród 880 bezrobotnych z ustalonym III profilem. Wstępnie zrekrutowano 40 osób, zaś ostatecznie do programu zakwalifikowano 14 uczestników, z tego:

- 12 osób ukończyło program,
- 1 uczestnika skreślono z uwagi na absencję chorobową uniemożliwiającą udział,
- 1 osoba nie ukończyła programu.

Działania polegały na wykonywaniu prac społecznie użytecznych 2h/dziennie oraz udziale w zajęciach aktywnej integracji 2h/dziennie. Dzięki prowadzonym działaniom z zakresu integracji zawodowej i społecznej uczestnicy mieli szansę na zmianę profilu, a jednocześnie uzyskanie dostępu do instrumentów pracy dla grup szczególnego ryzyka. W efekcie 6 uczestników wystąpiło o zmianę profilu i zostało zakwalifikowanych do podjęcia prac społecznie-użytecznych w 2018 roku.

Na realizację programu wydatkowano kwotę 7.727,40 zł (rozdział 85295), w tym środki z Funduszu Pracy – 4.432,32 zł.

6. **Dodatek energetyczny** – od 1 stycznia 2015 r. Ośrodek jest realizatorem dodatku energetycznego, który przysługuje odbiorcom wrażliwym na mocy ustawy – Prawo energetyczne. W 2017 r. wydano 1.307 decyzji (o 93 mniej) przyznających na łączną kwotę **80.308,27 zł** (rozdział 85215), w tym na obsługę zadania 1.574,67 zł. Pomoc uzyskało **649 rodzin** (spadek o 73).

7. **Dodatki mieszkaniowe** – od 1 stycznia 2016 r. Ośrodek przejął realizację zadania własnego gminy polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacie dodatków mieszkaniowych. Z dodatków mieszkaniowych skorzystało 1.586 (wzrost o 195) gospodarstw domowych, z tego:

Zasoby mieszkaniowe	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń	Kwota
Miasta Suwałki	609	5.785	1.099.946,83
Spółdzielni mieszkaniowych	771	6.838	977.580,07
inne	206	2.014	318.444,13
Razem	1.586	14.637	2.395.971,03

Łącznie na zadanie wydatkowano kwotę **2.683.581,83 zł**, w tym koszty obsługi 287.610,80 zł.

8. Realizacja programu Operacyjnego „POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014 - 2020” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200 % kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 1.268 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.028 zł dla osoby w rodzinie. FEAD polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej się z 19 produktów (makaron, mleko, mielonka, cukier, olej, itd.). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z 5 kościołami zweryfikowano 596 osób (*o 2 mniej*) oraz wydano 200 skierowań umożliwiających uzyskanie pomocy żywnościowej.

9. Prace społecznie użyteczne – Przy współpracy z PUP realizowano uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie w ramach własnej pracy.

Spośród 37 osób - wstępnie zakwalifikowanych przez pracowników socjalnych - skierowani do pracy otrzymał 21 osób, z tego:

- 15 osób wykonywało je przez okres, na jaki otrzymały skierowanie,
- 1 osoba podjęła zatrudnienie,
- 3 osoby zostały skreślone z listy uczestników z uwagi na brak współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, co spowodowało utratę świadczeń z pomocy społecznej,
- 1 osoba zrezygnowała,
- 1 osoba uzyskała uprawnienia emerytalne.

Na realizację zadania wydatkowano **kwotę 57.542,40 zł** (*w rozdziale 85295*), z tego refundacja PUP wyniosła – 34.525,44 zł.

10. Pomoc dla kombatantów – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie przewidział środków na realizację zadań z zakresu pomocy pieniężnej dla kombatantów i innych osób uprawnionych, wynikającej z art. 19b ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Kombatanci i inne osoby uprawnione znajdujące się w trudnej sytuacji zwracali się o pomoc pieniężną bezpośrednio do Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych lub za pośrednictwem tut. Ośrodka. W wyniku współpracy z Urzędem ds. Kombatantów przekazywano informację dotyczącą sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej i zdrowotnej osób ubiegających się o pomoc.

Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 1 osobę oraz 2 skierowano i umieszczono poza

kolejnością w domach pomocy społecznej.

11. Realizacja programu „Miasto Zdrowia” – w partnerstwie z COMARCH S.A. Rolą Ośrodka był udział w zdalnej opiece poprzez rekrutację podopiecznych, obsługę wypożyczeń sprzętu, ewidencjonowanie oraz udzielanie instruktażu podopiecznym w zakresie jego obsługi. Programem zostało objętych 20 mieszkańców Suwałk. Przez 12 miesięcy od listopada 2016 r. do października 2017 r. zdalną opieką medyczną monitorowano osoby starsze, samotne i niesamodzielne korzystające ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Z teleusług skorzystało 13 kobiet i 7 mężczyzn. Najmłodsza pacjentka miała 62 lata, a najstarsza 94. Średnia wieku przebadanych wyniosła 77 lat. Niezbędne systemy informatyczne oraz urządzenia medyczne dostarczyła firma Comarch, natomiast Centrum Zdalnej Opieki Medycznej w Krakowie przy współpracy pracowników MOPR dokonało kwalifikacji pacjentów do programu oraz było odpowiedzialne za monitorowanie pomiarów.

Pacjenci otrzymali zgodnie z zaleceniami lekarza, który przeprowadził z nimi wcześniej wywiad na temat stanu zdrowia, odpowiednie urządzenia pomiarowe takie jak: ciśnieniomierz, waga, termometr, pulsoksymetr, pikflogometr oraz przycisk życia. Podopieczni w warunkach domowych przez okres średnio 6 m-cy monitorowali następujące parametry: ciśnienie tętnicze krwi, masę ciała, temperaturę, saturację oraz wydolność płuc i poziom cukru we krwi wykorzystując własne glukometry, a także byli monitorowani za pomocą urządzenia nadgarstkowego umożliwiającego detekcję upadków i ewentualnie wezwanie pomocy.

Skierowani mieszkańcy pozostawali pod monitoringiem personelu medycznego w Centrum Zdalnej Opieki Medycznej w Krakowie. Każdy pacjent był pod jego stałym nadzorem, które reagowało na wszelkie nieprawidłowości wykryte podczas badań wykonywanych przez pacjenta.

Podczas realizacji projektu MOPR ściśle współpracował z Centrum Zdalnej Opieki Medycznej w Krakowie, które rekomendowało kontakty z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej poszczególnych pacjentów, sugerowało potrzebę zmiany leków, czy też pilną interwencję ze względu na parametry wskazujące na zagrożenie życia.

Dyżurujący lekarze w Centrum również samodzielnie nawiązywali w indywidualnych sprawach kontakty z lekarzami rodzinnymi lub wzywali karetkę pogotowia, a również reagowali bezpośrednio u pacjentów na niepokojące wyniki pomiarów z prośbą o ich powtórzenie.

Dzięki nowoczesnej infrastrukturze telekomunikacyjnej pojawiły się nowe formy opieki środowiskowej - domowej, zwłaszcza wobec pozostających samotnie w domu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych, gdzie pacjenci czują się najlepiej.

Pomimo trudności jakie sprawiała obsługa sprzętu elektronicznego dla tej grupy osób, to zdalna opieka medyczna w znacznym stopniu pozwoliła na:

- zapewnienie naszym podopiecznym poczucia bezpieczeństwa,
- monitorowanie stanu zdrowia, które pomocne jest w profilaktyce dla lekarzy prowadzących,
- wsparcie procesu leczenia,
- odpowiednią reakcję służb medycznych w sytuacjach zagrożenia życia.

Zdaniem tut. Ośrodka warto jest upowszechnianie, promowanie i wdrażanie tego rodzaju usług

do różnych grup wiekowych.

12. Program „Nie bądźmy obojętni” realizowany we współpracy z Komendą Miejską Policji w Suwałkach. Polega na monitorowaniu osób samotnych, w podeszłym wieku i niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania oraz nadużywających alkoholu. Pracownicy Ośrodka wytypowali 41 środowisk.

13. Akcje społeczne:

- 1) **„Akcja tornister”** – 31 sierpnia 2017 r. przedstawiciele Grupy AVIVA w ramach wsparcia podopiecznych Ośrodka – jako laureata III edycji konkursu „To dla mnie ważne” po raz drugi wręczyli 40 dzieciom tornistry wraz z wyposażeniem. Wyprawki szkolne zakupione zostały w ramach zbiórki wśród pracowników firmy i przygotowane zostały zgodnie oczekiwaniami dzieci zawartymi w listach i rysunkach przesłanych do sponsora;
- 2) We współpracy z SIS „Alternatywa” przy udziale środków PFRON zorganizowano **XXVI Spartakiadę Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski w dniu 6 grudnia 2017 r. na Hali OSiR w Suwałkach**. W spotkaniu integracyjnym uczestniczyło 468 dzieci i młodzieży do lat 18. z 15 placówek i szkół z terenu miasta Suwałk;
- 3) **„Szlachetna Paczka”** – Ośrodek we współpracy z Centrum Organizacji Pozarządowych zrekrutował 72 rodziny wymagające pomocy i wsparcia;
- 4) **„Świąteczna paczka dla bezdomnego”** pracownicy Ośrodka włączyli się w akcję organizowaną przez Spółdzielnię Socjalną „Perspektywa” w Suwałkach. W ramach prowadzonej zbiórki wśród pracowników mieszkańcom Noclegowni przekazano artykuły higieniczne i środki czystości;
- 5) **„Paczki świąteczne”** – w ramach ogólnoswiatowej akcji zorganizowanej w Suwałkach przez Chrześcijańską Służbę Charytatywną z Warszawy 70. dzieci z rodzin objętych opieką asystenta wzięło udział w spotkaniu, na którym otrzymały paczki z odzieżą i słodyczami.

Łącznie Ośrodek w 2017 r. wydatkował kwotę 94.512.053,68 zł, z tego:

- środki zewnętrzne stanowiły – 77.992.914,34 zł - 83 %,

- środki z budżetu samorządowego – 16.519.139,34 zł – 17 %,

w tym:

- 1) w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 307.661,12 zł;
- 2) w dziale 852 – Pomoc społeczna – 19.440.576,88 zł w tym koszty obsługi PFRON – 53.779,56 zł;
- 3) W dziale 855 – Rodzina – 74.018.605,51 zł;
- 4) w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 745.210,17 zł;

Ponadto z **funduszu celowego PFRON – 1.671.050 zł.**

XI. STRUKTURA WYDATKÓW W LATACH 2016/2017 PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO

Rozdział/Paragraf	Nazwa	2016	2017
851	Ochrona zdrowia	305.047,96	307.661,12
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	296.324,96	299.796,12
85195	Pozostała działalność	8.723,00	7.865,00

852	Pomoc społeczna	79.411.921,02	19.440.576,88
85202	Domy pomocy społecznej – Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	1.788.656,77	1.977.608,39
85203	Ośrodki wsparcia	532.493,06	581.849,03
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	89.231,37	75.682,49
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej, w tym zwroty dotacji	447.034,21	470.100,66
85214	Zasilki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w tym zwroty dotacji z odsetkami	1.628.627,68	1.474.898,90
85215	Dodatek energetyczny w tym zwroty dotacji z odsetkami	85.531,11	80.330,85
	Dodatki mieszkaniowe	2.888.610,26	2.683.581,83
85216	Zasilki stałe, w tym zwroty dotacji z odsetkami	2.417.846,84	2.363.069,01
85219	Ośrodki pomocy społecznej	4.987.231,76	5.625.382,24
852-85219-3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	14.210,70	13.031,27
852-85219-4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	3.391.127,00	3.830.332,36
852-85219-4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	230.962,38	246.667,36
852-85219-4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	598.384,87	671.561,84
852-85219-4120	Składki na Fundusz Pracy	63.607,23	64.675,89
852-85219-4170	Wynagrodzenia bezosobowe	9.660,00	22.209,08
852-85219-4210	Zakup materiałów i wyposażenia	140.861,52	120.063,61
852-85219-4220	Zakup środków żywności	0,00	497,05
852-85219-4260	Zakup energii	68.270,21	72.579,43
852-85219-4270	Zakup usług remontowych	26.886,26	25.455,04
852-85219-4280	Zakup usług zdrowotnych	2.690,00	1.780,00
852-85219-4300	Zakup usług pozostałych	185.479,32	228.526,71
852-85219-4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej	19.868,93	18.866,21
852-85219-4410/4420	Podróże służbowe krajowe i zagraniczne	26.486,53	27.378,49
852-85219-4430	Różne opłaty i składki	3.495,14	3.295,96
852-85219-4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	85.482,59	96.542,38
852-85219-4480	Podatek od nieruchomości	19.624,00	19.624,00
852-85219-4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	4.984,00	7.212,00
852-85219-4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1.611,78	2.003,81
852-85219-4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	9.354,80	13.371,11
852-85219-6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	84.184,50	139.708,64
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	34.803,81	36.755,99
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2.064.050,28	2.305.635,69
85295	Pozostała działalność w tym zwroty dotacji z odsetkami	1.734.504,76	65.431,80
85230	Pomoc w zakresie dożywiania	00	1.700.250,00
855	Rodzina		74.018.605,51
85211/85501	Świadczenia wychowawcze w tym zwroty dotacji z odsetkami	32.900.847,81	44.727.827,11
85212/85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, w tym zwroty dotacji z odsetkami	23.946.029,66	25.250.562,50
85206/85504	Wspieranie rodziny	105.181,14	109.763,85
85204/85508	Rodziny zastępcze	2.814.000,98	2.825.626,34
	Dodatek wychowawczy	636.504,22	839.243,85

85201/85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	310.735,30	232.597,86
85595	Jednorazowe świadczenia pieniężne z tytułu urodzenia dziecka -Program „Za życiem”	0,00	32.984,00
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w tym zwroty dotacji z odsetkami	661.215,81	745.210,17
85395	Pozostała działalność - Karta Polaka	0,00	15.000,00
85321	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	661.215,81	730.210,17
Razem		80.378.184,79	94.512.053,68

Z uwagi na zmianę klasyfikacji budżetowej i utworzenie nowego działu rodzina część zadań realizowanych w 2016 roku w dziale pomocy społecznej została przeniesiona do działu 855 rodzina, stąd znaczny spadek wydatków w dziale pomoc społeczna.

Szczegółową informację dotyczącą wykonania wydatków w podziale na poszczególne ich rodzaje (§) zawierać będzie sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Suwałki za 2017 r.

XII. PORÓWNAWCZA STRUKTURA ZATRUDNIENIA W LATACH 2017/2018

Lp.	Stanowisko	w przeliczeniu na pełen etat wg stanu na dzień 31 grudnia	
		2016	2017
1.	Dyrektor	1	1
2.	z-ca Dyrektora	1	1
DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY		10	10
3.	Główna księgowa	1	1
4.	z-ca Głównej księgowej	1	1
5.	Księgowa	6	6
6.	Kasjer	1	1
7.	Starszy inspektor	1	1
DZIAŁ KADR I ADMINISTRACJI		13	13
8.	Kierownik	1	1
9.	Pomoc administracyjna	5	3
10.	Sprzątająca	1	1
11.	Starszy Inspektor	0	1
12.	Inspektor	1	0
13.	Goniec	2	4
14.	Informatyk	2	2
15.	Konserwator-kierowca	1	1
DZIAŁ POMOCY INSTYTUCJONALNEJ		55	58
16.	Kierownik	1	1
17.	Aspirant pracy socjalnej	1	0
18.	Pracownik socjalny	2	7
19.	Starszy inspektor	0	2
20.	Inspektor	2	0
21.	Opiekunki	49	48
DZIAŁ POMOCY KRYZYSOWEJ		5,5	6,5
22.	Kierownik	1	1
23.	Psycholog	1	1
24.	Aspirant pracy socjalnej	1	1
25.	Pracownik socjalny	2	2
26.	Pomoc administracyjna	0	1
27.	Sprzątająca	0,5	0,5
DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ		35	32
28.	Kierownik	1	1
29.	Pracownik socjalny	32	28
30.	Asystent rodziny	2	3
DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ		10	13

31.	Kierownik	1	1
32.	Psycholog	1	1
33.	Pedagog	1	1
34.	Pracownik socjalny	2	2
35.	Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej	5	7
36.	Specjalista pracy z rodziną	0	1
DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH		25	24
37.	Kierownik	1	1
38.	Starszy inspektor		9
39.	Inspektor	12	0
40.	Pomoc administracyjna	12	14
DZIAŁ FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO I POMOCY MIESZKANIOWEJ		0	8
41.	Kierownik	0	1
42.	Starszy inspektor	0	4
43.	Pomoc administracyjna	0	3
POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI		6	5
44.	Przewodnicząca	1	1
45.	Sekretarz zespołu	1	1
46.	Inspektor	2	0
47.	Pracownik socjalny	1	1
48.	Pomoc administracyjna	1	2
ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY		8	8,5
49.	Kierownik	1	1
50.	Terapeuta zajęciowy	5	5,5
51.	Psycholog	0,5	0,5
52.	Pedagog	1	1
53.	Pielegniarka	0,5	0,5
54.	Opiekun	0	0
SPECJALISTA DS. POZYSKIWANIA FUNDUSZY I REALIZACJI PROJEKTÓW		1	0
Razem		174,5	180

Ponadto w ramach zatrudnienia wspieranego ze środków Funduszu Pracy zatrudniono 24 osoby, w tym 5 osób na staż.

W 2017 r. w celu usprawnienia pracy utworzono Dział Fundusz Alimentacyjnego i Pomocy Mieszkaniowej, ograniczając zakres działania działu świadczeń rodzinnych.

Ponadto dokonano rekonstrukcji zatrudnienia poprzez przeniesienie 5 pracowników socjalnych z działu pomocy środowiskowej i zwiększenie obsady etatowej w dziale pieczy zastępczej o 1 oraz w dziale pomocy instytucjonalnej o 4. Zwiększono również o 1 etat asystenta rodziny.

Poczynione zmiany miały na celu efektywniejszą realizację zadań, równy podział zadań z ukierunkowaniem na poszczególne obszary.

XIII. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2018 ROK

Na podstawie rozpoznania potrzeb MOPR opracował prognozę potrzeb finansowych związanych z realizacją zadań na 2018 rok, które zostały przedstawione w projekcie budżetu. Ośrodek realizuje zadania w oparciu o środki samorządowe, z dotacji celowej wojewody jak i pozyskuje z budżetu państwa w ramach dostępnych programów.

Stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej przedstawiają poniższe tabele

POMOC SPOŁECZNA

Rozdział 85202 „Domy pomocy społecznej”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.977.608	2.000.000	Pokrywanie kosztów pobytu za skierowanych mieszkańców do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów - zadanie własne gminy. Środki nie zabezpieczają potrzeb w zakresie opłat za skierowanych mieszkańców Suwałk. Obecnie Miasto Suwałki ponosi koszty utrzymania za 72 osoby, natomiast 4 oczekują. W I kw. każdego roku dps-y zmieniają koszty utrzymania, w związku z czym potrzeby w tym zakresie szacuje się na kwotę 2.350.000 zł.
7.052.510	6.914.329	Koszty utrzymania Domu Pomocy Społecznej w Suwałkach - zadanie własne powiatu – prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadlokalnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób. Placówka liczy 195 miejsc, w tym 37 osób dotowanych z budżetu wojewody i 158 dotowanych przez gminy kierujące. Miasto Suwałki zobowiązane jest do pokrywania kosztu pobytu 92 osób skierowanych po 1 stycznia 2004 r. Na umieszczenie obecnie oczekuje 15 mieszkańców naszego miasta, którzy zostaną umieszczeni po zwolnieniu się miejsca. W przypadku uwolnienia miejsca dotowanego niezbędne będzie uzupełnienie środkami z budżetu samorządowego. DPS na bieżąco monitoruje potrzeby w zakresie bieżących wydatków.

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.057.349 (581.849-MOPR 475.500- ngo)	1.137.396 (612.444 – MOPR 524.952 – ngo)	prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - zadanie zlecone gminie. Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Filipowskiej 20 liczący 35 miejsc prowadzi MOPR Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Wojska Polskiego 9 – liczy 30 miejsc prowadzi ngo „Aktywni tak samo” na zlecenie jst. Przyznane środki pokrywają potrzeby związane z działalnością ośrodków. Koszt 1 uczestnika – 1.458,20 zł miesięcznie Ośrodki wsparcia są środowiskową formą pomocy półstacjonarnej, służącą utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji
31.547	194.382	Dzienny Dom Pobytu „Kalinka” – w strukturze Domu Pomocy Społecznej „Kalina” uruchomiono ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. Dom liczy 15 miejsc. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby związane z działalnością ośrodka.
80.210 (wydatki w rozdz. 85214)	100.500	Opłata za pobyt mieszkańców Suwałk w schroniskach dla bezdomnych – Przyznane środki zabezpieczają schronienie 30 osobom przez 130 dni (okres ochronny)

Rozdział 85214 „Zasiłki i pomoc w naturze”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.471.600	1.279.500	zasiłki i pomoc w naturze - zadanie własne gminy –przyznane środki głównie przeznaczone są na pomoc o charakterze obligatoryjnym, tzn. zasiłki okresowe (przyznawane w wysokości 50 % różnicy kryterium dochodowego rodziny, a posiadanym dochodem), które zabezpieczane są z dotacji wojewody-650 tys. zł. Obecnie zabezpieczają potrzeby w 83%.W tym stanie Ośrodek będzie monitorował sytuację i sukcesywnie występował o zwiększenie przyznanego budżetu. Pozostała kwota z budżetu samorządowego zabezpieczy realizację Miejskiego Programu Ochrony w Zakresie Ograniczania Skutków Niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2014 – 2020, sporządzanie pochówków oraz zakup odzieży i obuwia dostosowanej do pory roku, zwłaszcza osobom bezdomnym. W ramach wolnych środków (ok. 18 tys. zł miesięcznie) sukcesywnie będą realizowane świadczenia o charakterze fakultatywnym: zasiłki celowe, na zakup opału, leków, itp. środki pozwalają na prowadzenie doraźnych działań osłonowych poprzez przyznawanie zasiłków celowych, np. na zakup leków, opału itp.

Rozdział 85216 „Zasiłki stałe”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.330.372	1.622.000	Zasiłki stałe - zadanie własne gminy dotowane z budżetu wojewody Średniorocznie z zasiłków stałych korzysta ok. 500 osób niepełnosprawnych. W 2017 r. odnotowano spadek świadczeniobiorców spowodowany nabyciem uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych. Przyznane środki zaspokajają potrzeby w 87 %. Na bieżąco we współpracy z PUW prowadzona jest analiza potrzeb, które szacujemy na ok. 700 tys. zł

Rozdział 85219 „Ośrodki pomocy społecznej”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
5.625.382,24, w tym: PFRON 53.779,56	5.162.656	Zadanie własne gminy/powiatu – środki przeznaczone na utrzymanie infrastruktury MOPR oraz obsługę zadań należących do właściwości Ośrodka pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie, organizatora pieczy zastępczej oraz innych zadań zleconych Ośrodkowi. Przyznany budżet nie zabezpiecza pokrycia kosztów ochrony mienia w kwocie 56 tys. zł.

Rozdział 85220 „Mieszkania chronione”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
36.756	44.640	Zadanie własne powiatu - zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej, którzy osiedlają się na terenie m. Suwałki. Na terenie miasta funkcjonują 4 mieszkania chronione. Wprowadzone z dniem 1 marca 2018 r. zmiany do ustawy o pomocy społecznej zobowiązują podmioty prowadzące mieszkania do ich przekształcenia w mieszkania treningowe i mieszkania wspierane w terminie do 30 marca br. oraz dostosowania tych mieszkań do wymagań określonych w przepisach wykonawczych.(dotychczas nie zostały wydane). Ośrodek podjął starania o pozyskanie środków z budżetu państwa na remont jednego z nich, które zostanie przekształcone w mieszkanie wspierane dla osób z zaburzeniami psychicznymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Koszt przedsięwzięcia oszacowano na kwotę 70. tys. zł. W przypadku pozyskania dodatkowych środków braki szacuje się na kwotę 35 tys. zł.

Rozdział 85228 „Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.999.712	2.078.349	Zadanie własne gminy – zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania . Przyznane środki zabezpieczają potrzeby ok. 230 osób wymagających tej formy pomocy.
306.494	211.000	Zadanie zlecone gminy – zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Przyznane środki nie zabezpieczają potrzeb 40 osób wymagających pomocy. Braki szacuje się na 100 tys. zł, o które Ośrodek wystąpi do Wojewody Podlaskiego

Rozdział 85230 „Pomoc w zakresie dożywiania”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
1.700.000	1.631.000	Program wspierania finansowego gmin „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020 realizowany jest poprzez wydawanie gorącego posiłku, w szczególności niepełnosprawnym chorym oraz dzieciom i młodzieży szkolnej. Daje również dyrektorom szkół możliwość obejmowania dzieci posiłkiem, które są głodne do 20% ogółu żywionych dzieci na podstawie decyzji MOPR. Ponadto pomoc realizowana jest w formie dowozu posiłku, pomocy rzeczowej w oraz zasiłków celowych. Ok. 2,5 tys. osób wymaga pomocy w zabezpieczeniu posiłku bądź środków na podstawowe produkty żywnościowe. Potrzeby oszacowano na kwotę 1.700.000 zł w związku z czym niezbędna do zabezpieczenia pozostaje kwota 69.000 zł.

Rozdział 85295 „Pozostała działalność”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
65.432	68.688	Przyznane środki pozwalają na organizację prac społecznie użytecznych, w tym realizację Programu „Za życiem” w zakresie dotyczącym „Pomocy w domu” i Programu PAI.

WSPARCIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Rozdział 85504 „Wspieranie rodziny”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
109.764	152.355	Opieka asystenta rodziny – zadanie własne gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz koordynacja poradnictwa dla kobiet w ciąży i ich rodzin z ustawy „Za życiem”. Pracownik socjalny na podstawie dokonanej rozpoznania w środowisku może kierować wnioskiem do kierownika MOPR o objęcie rodziny naturalnej opieką asystenta rodziny, która przeżywa trudności opiekuńczo wychowawcze. Asystent przydzielany jest również na wniosek sądu. Przyznanie asystenta kobiecie w ciąży lub wychowującej niepełnosprawne dziecko następuje na jej wniosek. Obecnie zatrudnianych jest 3 asystentów, którzy mogą obejmować opieką nie więcej niż 15 rodzin. Przyznane środki pozwalają na utrzymanie dotychczasowego zatrudnienia.

Rozdział 85508 „Piecza zastępcza”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.825.626	2.938.503	rodzinna piecza zastępcza - zadanie własne powiatu - ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na samorządy powiatowe obowiązek wypłaty: - pomocy z tytułu kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, w tym ponoszenie kosztów za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz przysługujących dodatków, - wynagrodzeń zawodowym rodzinom zastępczym, pomocowym, pomocom przy sprawowaniu opieki i czynnościach gospodarskich oraz kosztów utrzymania lokali - świadczeń z tytułu usamodzielnienia wychowanków opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej, - opieki koordynatora, - świadczeń związanych z wypoczynkiem, Przyznane środki nie zabezpieczają potrzeb na świadczenia, na tworzenie nowych zawodowych rodzin oraz szkolenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych. Braki szacuje się w wysokości 350 tys. zł
839.244	791.000	Dodatki wychowawcze - zadaniem zlecone powiatom. Od kwietnia 2016 r. rodzinom zastępczym funkcjonującym na terenie m. Suwałk przysługują dodatki wychowawcze w wys. 500 zł miesięcznie na każde dziecko w rodzinnej pieczy zastępczej. Z uwagi na zlecony charakter zadania powiaty nie dokonują między sobą zwrotów związanych z właściwością powiatu dla miejsca zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W przypadku braków wojewoda jest zobowiązany do zabezpieczenia potrzeb w tym zakresie. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby oraz koszty obsługi na poziomie 1%

Rozdział 85 510 „Placówki opiekuńczo - wychowawcze”

Wykonanie w 2017 r. w zł	Przyznane środki na 2018 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
77.663	105.000	Usamodzielnianie wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej-zadanie własne powiatu. Środki zabezpieczają potrzeby na bieżące wypłaty pomocy z tytułu usamodzielnienia, tj. kontynuowanie nauki, jednorazowe świadczenia pieniężne oraz pomoc rzeczową wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo wychowawcze. Do procesu usamodzielnienia planuje się 20 wychowanków.
154..935	176.000	Pokrywanie kosztów pobytu dzieci z m. Suwałki w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – zadanie własne powiatu. W instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało na dzień 31.12.2017 r. 3. dzieci. W wyniku postanowień sądowych w rb. zostało już skierowanych 4. W tym stanie braki szacuje się na kwotę 90.000 zł.
1.505.665	1.395.008	Koszty utrzymania placówki opiekuńczo wychowawczej w Suwałkach - zadanie własne powiatu. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Placówka liczy 30 miejsc, z tego 10 interwencyjnych oraz 20 socjalizacyjnych. Przyznane środki zaspokajają obecne potrzeby.

Pomocą społeczną objętych było 1866 rodzin liczących 3971 osób. Stosowanie dostępnych instrumentów pracy socjalnej z zakresu aktywizacji zawodowej wpływa na spadek bezrobocia, a tym samym skutkuje zmniejszaniem się wydatków na świadczenia pieniężne.

Z kolei niepełnosprawność i starzenie się społeczeństwa powoduje wzrost wydatków na

świadczenia w formie usług opiekuńczych, pomocy w naturze jak i pomoc instytucjonalną, a tym samym wymusza dostosowywanie odpowiednio do potrzeb mieszkańców polityki senioralnej miasta.

W ostatnim czasie priorytetem państwa jest wspieranie rodzin z dziećmi, w tym kobiet w ciąży i wychowujących dzieci niepełnosprawne, poprzez wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, świadczeń przysługujących z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz pieczy zastępczej.

Ważnym elementem zabezpieczenia społecznego jest Program Rządowy Rodzina 500+, Innym elementem wsparcia rodzin są świadczenia rodzinne skierowane do rodzin o najniższych dochodach.

Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin powoduje konieczność organizowania zastępczych form opieki rodzinnej i umieszczania małoletnich w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo wychowawczych.

Obecnie zauważa się wzrost liczby dzieci wymagających zapewnienia opieki zastępczej. Wymaga to podejmowania intensywnych działań poszczególnych służb, prowadzenia współpracy oraz wzmożonego rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej. Rozwój infrastruktury wiąże się także ze wzrostem nakładów finansowych na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej.

Ośrodek jest również realizatorem innych zadań z zakresu polityki społecznej takich jak: orzecznictwo i rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych, realizacja dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, wypłaty świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka, czy ustalanie uprawnień do świadczeń zdrowotnych dla osób nieubezpieczonych.

Na przestrzeni lat jednoznacznie można stwierdzić, iż nie było roku, w którym Ośrodek nie zostałby obdarzony nowymi zadaniami.

Różnorodność zadań, nadmiernie rozbudowana biurokracja, szczegółowa sprawozdawczość i często presja czasu sprawiają, że pracownicy muszą niejednokrotnie podejmować się nowych wyzwań.

Obsługa merytoryczna i techniczna powierzanych zadań wymaga ciągłego dostosowywania struktury, szkoleń i samokształcenia pracowników, a także zdobywania nowych umiejętności w obsłudze tych zadań.